

Critical Comparison of the Contemporization Theory as a Key to Historic Districts Vitality

ARTICLE INFO

Article Type
Analytic Study

Authors

Mohsen Daneshmandi ¹
Said Tizghalam Zonouzi^{2*}
Shervin Mirshahzadeh ³

How to cite this article

Daneshmandi M , Tizghalam Zonouzi S*, Mirshahzadeh SH, Critical Comparison of the Contemporization Theory as a Key to Historic Districts Vitality,2023 March 23,13(1):97-122 <https://doi.org/10.1001.1.23224991.1402.13.1.5.2>

1. Department of Architecture, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. Department of Architecture, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Responsible Author)

3. Department of Architecture, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

*Correspondence

Address: Department of Architecture, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
Email: zonouzi@iauctb.ac.ir
Phone: 021-44600154

Article History

Received: 2022/12/31
Accepted: 2023/03/04
Published:

ABSTRACT

Aims: Modernization theory today, as one of the newest theories, suggests the application of contemporary architecture in the process of action in valuable cultural and historical contexts. The most challenging issue among these is to identify the differences and similarities of this theory with other competing opinions and analyze its strengths and weaknesses. The main goal of the research is to reread the theory of contemporization for adding quality to the old textures through the experience of creating value for the heritage of contemporary architecture.

Methods: The current research strategy is logical reasoning strategy. It is a descriptive-analytical research method that uses the tactic of comparative comparison to advance the research process. The theoretical framework of the research is a combination of the master architecture theory and the theory of contemporization. Hence, the research analyzes and rereads the strengths and weaknesses of the theory of contemporization by comparing competing theories.

Findings: The analysis of research findings in two fields including the field of formal system (physical-structural system) and content system (1- economic, 2- social system and 3- environmental system) shows that the theory of contemporization can be better than the theory competitors such as reconstruction, renovation, improvement and regeneration; In the category of quality, it acts as a part of historical and cultural contexts and increases the quality of life of the residents.

Conclusion: The results of the research show that the theory of contemporization by emphasizing the design approaches and values of contemporary architecture increases the quality of historical and cultural contexts; Along with simultaneous emphasis on formal system and content system.

Keywords: Theory of contemporization, identity, value, authenticity, cultural and historical contexts, quality, global experiences.

CITATION LINKS

- [1]Hanachi P, Diba D,... [2]Mirtaghian Rudsari, S. M,...[3]Eshrati P, Fadaei Nezhad S... [4]Khademzade MH, Choubak H,... [5]Mansouri R, Nasr T,... [6]Mashhadi Abolghasem Shirazi ...[7]Boodaghi O, Fanni Z, Mehan A ...[8]Mehan A. Petroleum ... [9]Shahhosseini G, Moulaii M ...[10]Moulaii M, Shahhosseini G,...[11]Mahdaveinejad M. Discourse...[12]Mahdaveinejad M. High-Performance...[13]Diba D. Contemporary architecture. ...[14]Diba D. L'Iran et l'architecture ...[15]Amini M, Mahdaveinejad M ...[16]Mahdaveinejad M. Dilemma of...[17]Mahdaveinejad M, Shahri S... [18]Furlan R, Petruccioli A, Jamaledin M ...[19]Iranishad A, Habib F...[20]Daneshjoo K, Farmahin... [21]Aghaeimehr M, Gharehbaglou,...[22]Fardpour S, Dolatabadi... [23]Bayzidi Q, Etesam ...[24]Dashtaki N, Majedi...[25]Kamelnia H. Community,...[26]Eslami SG, Shapourian F ...[27]Hassanisaleh S, Etesam I ...[28]Iranishad A, Habib F, ...[29]Guminska A. Qualitative research...[30]Mahdaveinejad M, Ansari M ...[31]El-Ashmouni MM, Salama ...[32]Latifi M, Mahdaveinejad M. ...[33]Maghsoud M, Nasr T. ITC ...[34]Medghalchi L, Ansari M ...[35]Motaghi T, Rafieian M ...[36]Moulaii M, Jodeyriheydari N...[37]Pourzargar M, Abedini ...[38]Tahmouri A, Mansouri B ...[39]Mirgholami M, Toghrayi A ... [40]Liu T, Butler RJ, Zhang.... [41]Mottaghi M, Norouzborazjani V ... [42]Bandarin F, Van Oers R ...[43]Nasser N. Planning for ...[44]Jones O. Naturally not!...[45]Kinahan KL, Mawhorter S ...[46]Cavalcanti MD. Urban ...[47]Edwards HS. The Guide ... [48]Shamsoddini, A., Rostami ... [49]Shafaei, S. Renovation... [50]Egusquiza A, Ginestet S, ... [51]Martokusumo W ... [52]Xu Y, Rollo J, ...[53]Guzman P. Assessing ... [54]Taherkhani R, Hashempour ...[55]Zhang Y, Kang S ... [56]Imam S, ElKerdany D.... [57]Abastante F, Lami IM ...[58]The Urban Task Force ...[59]Porter L. Whose urban ... [60]Punter J. Urban design ...[61]Lees L. Gentrification ...[62]Tarn JN. Urban regeneration ...[63]Alverti E, Fouseki K....[64]Zhang J, Cenci J, ...[65]Ewing R, Handy S, ...[66]Ewing R, Clemente O ...[67]Yazdani M, Ansari M ...[68]Aghaeimehr M,...[69]Tahbaz M. Traces ...[70]Tahbaz M. The sacred ...[71]Goharian A, Daneshjoo ...[72]Esmaeilian Toussi H, ...[73]Fallahtafti R, Mahdaveinejad M ...[74]Goharian A, Mahdaveinejad ...[75]Hadianpour M, Mahdaveinejad M ...[76]Latifi M, Mahdaveinejad M ...[77]Latifi M, Mahdaveinejad ...[78]Pourjafar M, Deghani F ...[79]Rahbar M, Mahdaveinejad ...[80]Saadatjoo P, Mahdaveinejad M, ...[81]Shaeri J, Mahdaveinejad M ...[82]Shaeri J, Mahdaveinejad M ...[83]Shaeri J, Mahdaveinejad M...[84]Shaeri J, Mahdaveinejad M ...[85]Shaeri J, Mahdaveinejad ...[86]Moayedfar S, Azizi ...[87]Glaeser EL. Urban ...[88]Allam Z, Chabaud D ...[89]Manika S, Karalidis K ...[90]Mega V. Urban...

مقایسه انتقادی نظریه معاصر سازی در

تجارب جهانی کیفیت بخشی به بافت‌های

کهن شهری

محسن دانشمندی^۱، سعید تیزقلم زنوزی^{۲*}، شروین میرشاهزاده^۳

۱- گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد تهران

مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد تهران

مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۳- گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد تهران

مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

اهداف: نظریه معاصر سازی امروزه به عنوان به یکی از جدیدترین نظریه‌ها، کاربرد معماری معاصر در فرآیند اقدام در بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی را پیشنهاد می‌دهد. چالش برانگیزترین موضوع در این میان، شناسایی تفاوت‌ها و شباهت‌های این نظریه، با سایر نظرات رقیب و تحلیل نقاط قوت و ضعف آن است. هدف اصلی پژوهش، بازخوانی نظریه معاصر سازی برای کیفیت بخشی به بافته‌ای کهن از طریق در تجربه ارزش آفرینی برای میراث معماری معاصر است. **ابزار و روش‌ها:** راهبرد تحقیق حاضر، راهبرد استدلال منطقی است. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی است که از تاکتیک مقایسه تطبیقی برای پیشبرد مراحل تحقیق استفاده می‌شود. چارچوب نظری پژوهش، ترکیبی از نظریه معماری سرآمد و نظریه معاصر سازی از این رو، پژوهش با مقایسه تطبیقی نظریات رقیب، به تحلیل و بازخوانی نقاط قوت و ضعف نظریه معاصر سازی می‌پردازد.

یافته‌ها: تحلیل یافته‌های پژوهش در دو حوزه شامل حوزه نظام فرمی (کالبدی - ساختاری) و نظام محتوایی (۱- اقتصادی، ۲- اجتماعی و ۳- زیست‌محیطی) نشان می‌دهد که نظریه معاصر سازی می‌تواند بهتر از نظریه‌های رقیب مانند بازسازی، نوسازی، بهسازی و بازآفرینی؛ در مقوله کیفیت بخشی به بافته‌ای تاریخی و فرهنگی عمل کرده، کیفیت زندگی ساکنان را افزایش دهد.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که نظریه معاصر سازی با تأکید بر رویکردهای طراحانه و ارزش‌های معماری معاصر، باعث افزایش کیفیت به بافت‌های تاریخی و فرهنگی شود؛ همراه با تأکید هم‌زمان بر نظام فرمی و نظام محتوایی.

کلمات کلیدی: نظریه معاصر سازی، هویت، ارزش، اصالت، بافت‌های فرهنگی و تاریخی، کیفیت بخشی، تجارب جهانی.

مقدمه

چالش میان «حفاظت» و «توسعه»، از موضوعات بحث‌برانگیز مرمت شهر و معماری معاصر ایران است. اهمیت بناها، یادمان‌ها و بافت‌های باارزش شهری ایجاب می‌نماید که مورد «حفاظت» قرار گیرند؛ در مقابل رشد و پیشرفت مستلزم برخورداری از برنامه‌های مدون «توسعه» برای آینده شهرهاست. چالش اصلی از آنجا آغاز می‌شود که برخی از رویکردهای مبتنی بر توسعه، ثروت‌های فرهنگی و میراث ملی را تضعیف می‌نمایند و بعضی دیگر از رویکردهای مبتنی بر حفاظت، توسعه‌ی بافت‌های باارزش شهری را محدود می‌سازند [۱]. حفظ آثار میراث معماری معاصر، ارزش‌های توسعه‌ای هم دارد. میراث فرهنگی دارای ویژگی‌ها و ظرفیت‌های نهفته‌ای از جمله وجود فراگیر، فرصت‌سازی برای توسعه به ویژه از طریق گردشگری، و ارمان‌آور صلح پایدار جهانی و ارتقادهنده دیپلماسی فرهنگی است [۲].

در رابطه با تعیین الگوی انتقال مؤثر در حفاظت و توسعه منظر شهری تاریخی، این پرسش مطرح می‌شود که سیر تحول رویکردهای حفاظت و توسعه به کدام سمت است؟ بر این اساس سیر تحول رویکردهای حفاظت و توسعه در دو مرحله اصلی رویکرد مجزا و رویکرد یکپارچه دسته‌بندی می‌شود. سپس رویکرد آرمانی به عنوان رویکردی جامع که با بهره‌گیری از مفهوم «مدیریت تغییر» و با عبور از «فیلتر خودپالای فرهنگی» مردمان بومی امکان متعادل‌سازی رویکردهای حفاظت و توسعه را فراهم می‌سازد. الگوی انتقالی با بهره‌گیری از مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری، پویایی و فرآیندنگری در تعریف فیلتر خودپالای فرهنگی شکل یافته و زمینه لازم را در حرکت به سوی رویکردی آرمانی که به واسطه آن رویکردهای حفاظت و توسعه به صورت یک اقدام واحد در حد اعلائی انطباق و سازگاری خواهند بود، سوق می‌دهد [۳].

بناها و بافت‌های تاریخی از آن جهت که ارتباط مخاطب را با گذشته برقرار می‌کنند، برای مردم جذابیت ویژه‌ای دارند، در این میان، بازدید از آثار میراث معماری معاصر به دلیل

قرارگیری در بطن اثر و زمینه‌های شکل‌گیری آن، برای مخاطب از اهمیت بیشتری برخوردار است اما ضرورت‌های حفاظت از آثار، درکنار تلاش برای ادامه حیات محوطه، دغدغه فکری مدیران آن‌ها است. از این رو، تعریف و تشریح دیدگاه‌های نظریه‌پردازان و منشورها و کنوانسیون‌های ملی و بین‌المللی در زمینه حفاظت و توسعه، اهمیت ویژه‌ای دارد. این مؤلفه‌ها را می‌توان به مؤلفه‌های حفاظتی دانست، شامل میراث ملموس، ناملموس و طبیعی؛ و مؤلفه‌های توسعه‌ای که عبارت‌اند از تأسیسات و تجهیزات، خدمات، نیروی انسانی، اجتماعی، امنیت و ایمنی [۴]. رویکرد تعاملی به حفاظت و توسعه، ضرورت نگاه جامع به بناها و بافتهای بارزش فرهنگی و تاریخی است.

پرسش اصلی در تحلیل رابطه آثار معماری و بافت‌های تاریخی آن است که آیا اساساً حفاظت و توسعه دو رویکرد مقابل‌اند یا مکمل؟

مطالعات صورت گرفته در این زمینه [۱] نشان می‌دهد که حفاظت بدون توسعه، و توسعه بدون حفاظت، نمی‌تواند پاسخ‌گویی شرایط بافت‌های بارزش شهری در ایران باشد. نمونه‌های تحلیل شده در پژوهش از تجارب مرمت شهری معاصر ایران بیانگر آن است که هر یک از این دو رویکرد

بدون همراه داشتن دیگری، باعث آسیب‌رسیدن به ثروت‌های فرهنگی شهرهای تاریخی ایران بوده است. به منظور تعریف الگوی انتقالی در حرکت از رویکرد یکپارچه به سوی رویکرد آرمانی؛ نخست مفهوم منظر شهری تاریخی به مثابه رویکردی نوین در حفاظت از میراث شهری مورد واکاوی قرار می‌گیرد؛ پس از آن جایگاه مفهوم مدیریت تغییر در رویکرد یکپارچه حفاظت و توسعه تبیین و ضرورت تعریف یک الگوی انتقال در راستای رفع کاستی‌های آن آشکار می‌گردد [۳]. به عبارت دیگر، رویکرد تعاملی به حفاظت و توسعه تنها راه برای آینده شهرهای تاریخی ایران است.

پوپک پوربهادر و سمیه فدائی نژاد بهرام‌جردی (۱۳۹۷) بر اهمیت رویکرد تعاملی به حفاظت و توسعه تأکید دارند. سرعت توسعه در شهرهای تاریخی و افزایش پیچیدگی کارکردهای شهری در دهه‌های اخیر سبب ایجاد تغییرات بسیار در محدوده تاریخی شهرها و رویارویی جریان‌های حفاظت و توسعه شده است [۵]. سیر تحول ادبیات و پیشینه موضوع بر اهمیت نگاه همه‌جانبه به مقوله بناها و بافتهای بارزش فرهنگی و تاریخی، و ضرورت مشارکت جویی در اجرای پروژه‌های اقدام در بافت‌ها حکایت دارد. (جدول ۱)

نمودار ۱. فرآیند و روش‌شناسی پژوهش در تحلیل چمن‌های نمونه‌موردی

دوره	بازه زمانی	سهم حفاظت در برنامه‌ها	ملاک عمل و تصمیمات	منشا آسیب و عدم‌موفقیت	گستره مفهوم حفاظت
دوره اول	۱۱۶۴ تا ۱۲۸۵	بسیار ناچیز	نظرات شاه، درباریان و کارشناسان خارجی	فقدان قانون و معیار مشخص برای حفاظت و هدفمندسازی توسعه	تعداد بسیار محدودی آثار و اشیاء تاریخی
دوره دوم	۱۲۸۵ تا ۱۳۰۱	بسیار ناچیز	قوانین محدود و مقطعی و نهادهای قانونی نوپا	گرایش به تجدد و غرب‌گرایی، فقدان آگاهی و کارشناسان خارجی	تعداد محدودی آثار و اشیاء تاریخی
دوره سوم	۱۳۰۱ تا ۱۳۲۳	بسیار بسیار ناچیز	نظرات شاه، درباریان، قوانین مصوب و سلاخی شخصی مجریان	نوگرایی شتابزده، گرایش به تخریب آثار گذشته و توسعه شتابزده	اشیاء و تعداد بسیار محدودی از بناهای تاریخی
دوره چهارم	۱۳۲۳ تا ۱۳۴۴	بسیار ناچیز	قوانین مصوب، طرح‌های محدود و برنامه‌های توسعه	ادامه خیابان‌کشی و تخریب بافت‌ها و میل به گسترش فیزیکی شهرها	اشیاء و شماری از بناهای تاریخی
دوره پنجم	۱۳۴۴ تا ۱۳۵۷	ناچیز	طرح‌های حفاظتی محدود در بافت‌ها و برنامه‌های توسعه	برخورد موزه‌ای و عدم توجه به بهسازی و توانمندسازی بافت‌ها	اشیاء، بناها و بخش‌هایی از بافت‌های تاریخی
دوره ششم	۱۳۵۷ تا ۱۳۶۴	بسیار ناچیز	طرح‌های مقطعی، کوتاه مدت و بسیار محدود	ادامه تخریب بافت‌ها بارزش شهری و فقدان برنامه‌ها و طرح‌های منسجم	اشیاء و شماری از بناهای تاریخی
دوره هفتم	۱۳۶۴ تا ۱۳۸۶	ناکافی	طرح‌های مرمت شهری، نوسازی بافت‌ها و برنامه‌های توسعه	گرایش به تجدد، شتاب و تنوع طرح‌ها و عدم تعامل حفاظت و توسعه	اشیاء، بناها و بخشی از بافت‌های بارزش تاریخی

دوران مدرن با واقعیت‌ها تناسب چندانی ندارند. توسعه شتابزده در عمل نوعی رویکرد مبتنی بر سود اقتصادی است که دیگر جنبه‌های انسانی و فرهنگی شهرها را به دست فراموشی می‌سپارد [۱]. آسیب‌های ناشی از توسعه شتابزده را در شهرهای امروزی می‌توان در تخریب گسترده ثروت‌های فرهنگی مشاهده نمود. سیر تحول و تداوم نظریه‌های اقدام در بناها و بافته‌های باارزش فرهنگی و تاریخی نشان از آسیب‌های حاصل از توسعه شتابزده بر تاروپود بناها و بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی ایران دارد. (شکل ۱)

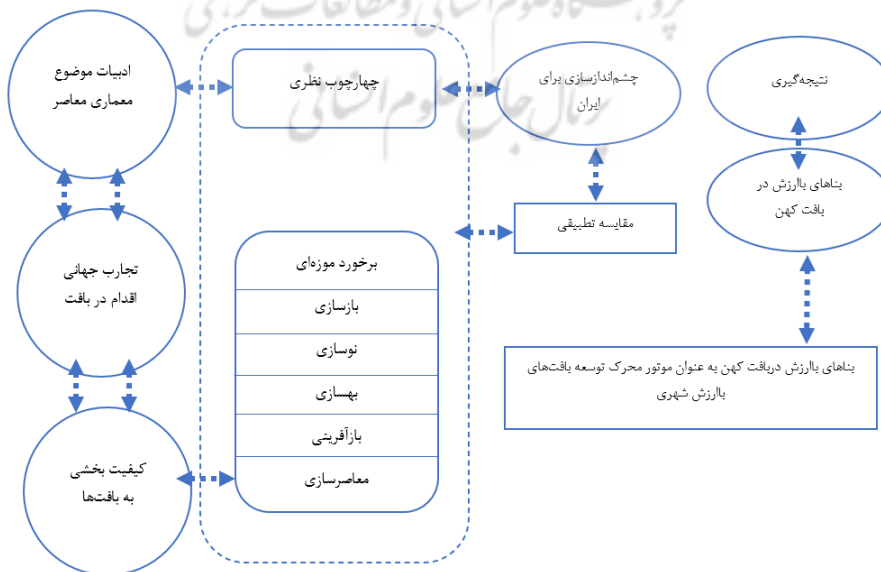
درک «آسیب‌های ناشی از توسعه شتابزده» بخش مهمی از چارچوب مفهومی پژوهش است. توسعه شتابزده معرف مکتب خاصی از توسعه نیست، بلکه معرف رویکردی است که در آن توسعه بدون در نظر گرفتن مصالح درازمدت جامعه به کار گرفته می‌شود و اغلب آسیب‌های جبران‌ناپذیری را به همراه خواهد داشت. مثال‌های فراوانی وجود دارد که به بهانه‌ی قدیمی بودن یک محله، اقداماتی بر مبنای توسعه شتابزده در آن صورت پذیرفته، اما نه تنها نتایج کار بسیار ضعیف بوده، بلکه وضعیت جدید از وضعیت اولیه نیز ناگوارتر بوده است. تجربه‌های شکست خورده شهرسازی مدرن، مانند تجربه برازیلیا نشان داد که شعارهای بلندپروازانه

شکل ۱- سیر تحول و تداوم نظریه‌های اقدام در بناها و بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی

کلیدی در ادبیات و حرفه معماری تبدیل شده است. تبدیل شدن معماری معاصر به میراثی برای آینده و هماهنگی آن با ارزش‌های معماری گذشته بخش مهمی از این چالش به شمار می‌آید [۶]

"ارزش" و "اصالت" دو مفهوم بسیار مهم در شناخت و تحلیل آثار معماری معاصر ایران محسوب می‌شود. مروری بر مهم‌ترین تحولات معماری معاصر ایران و جهان نشان‌دهنده آن است که بحث درباره "ارزش" و "اصالت"، به موضوعی

شکل ۲- دیاگرام ساختار پژوهش و متدولوژی تحقیق مقایسه انتقادی نظریه معاصر سازی در تجارب جهانی کیفیت بخشی به بافت‌های کهن شهری

سیاست‌گذاری درباره ارزش و اصالت بناها و بافت‌های بارزش، سهم مهمی در سرنوشت الگوی تعاملی حفاظت و توسعه در بافت‌های فرهنگی و تاریخی دارد.

«نظریه معاصر سازی» به عنوان بخشی از سیر تحول تجارب اقدام در بافت‌های بارزش شهری بر جایگاه میراث معماری معاصر تأکید دارد. میراث معماری صنعتی شهر همدان، موضوع مهم دیگری در شناخت این شهر تاریخی است. گلاره شاه‌حسینی و محمدمهدی مولایی (۱۳۹۸) در تبیین نقش و جایگاه میراث صنعتی در ارتقای ویژگی‌های کیفی سلسله مراتب مبادی ورودی شهری (مورد پژوهی: کوره‌های آجرپزی مبادی ورودی شهر همدان) نشان دادند که عناصر میراث صنعتی مانند کوره‌های آجرپزی همدان، می‌توانند عامل توسعه کیفیت‌های خوانایی، سازگاری، هویت‌بخشی و خاطره‌انگیزی باشند [۹-۱۰] و به عنوان بخشی از دینامیسم فعال شهری و هم پیوندی شبکه‌ای عناصر شهر همدان عمل کنند. ایجاد اولویت در کیفیت‌بخشی به بافت‌های تاریخی و فرهنگی، از مشخصات این گروه از پروژه می‌باشد.

کیفیت بخشی به بافت‌های تاریخی و فرهنگی مسئله اساسی پژوهش است. ادبیات و پیشینه مطالعاتی تأکید دارد که میراث معماری معاصر راه‌حلی مهم در احیای این بافت‌ها محسوب می‌شود [۱۱-۱۷]. رافائلو فورلان، آتیلیو پتروچیولی و محوالدین جمال‌الدین (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «اصالت مکان‌سازی: فضا و ویژگی منطقه تاریخی بازسازی شده در مشایرب، مرکز شهر دوحه» با استناد به نظریه پردازان شهری نشان دادند که در دوره پس از جنگ جهانی دوم، شهرها با توسعه روزافزون فضاهای شهری همگن و بی‌روح مواجه شدند. این امر منجر به تدوین تئوری‌های طراحی شهری برای پرداختن به مسائل فضا و مکان به عنوان وسیله‌ای برای اصلاح محیط ساخته شده شهرهای مدرن شد. موضوعی که به اهمیت و اصالت مکان‌سازی برای مناطق تاریخی و بازسازی شده تأکید می‌نماید [۱۸]. به عبارت دیگر، توسعه کیفی معماری معاصر اثر ویژه‌ای بر کیفیت بخشی به فضای شهرهای تاریخی در جنبه همبستگی، اصول محیط‌زیست

امید بداعی، زهره فانی و اسما مهان (۲۰۲۲) در مجله مدیریت میراث فرهنگی و توسعه پایدار، در پژوهشی با عنوان مقررات و سیاست‌گذاری برای حفاظت از میراث فرهنگی شهری: مقایسه‌ای بین ایران و ایتالیا؛ بر اهمیت موضوع سیاست‌گذاری در آینده بافت‌ها تأکید داشتند. همچنین نشان دادند که علیرغم مطالعات تطبیقی مختلف در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی در جهان، همچنان کمبود قابل توجهی در تحقیقات تطبیقی در مورد سیاست‌های مرتبط با نظام حقوقی حاکمیت کشورها وجود دارد. هدف این پژوهش پرداختن به سیاست‌های تطبیقی در ایران و ایتالیا با تمرکز ویژه بر نتایج تجربیات اجرایی دو نوع سیاست متفاوت در شهر ارومیه در شمال غرب ایران، و شهر تورین در شمال غرب ایتالیا است [۷]. در سال ۲۰۲۰، یونسکو مطالعه موضوعی خود را در مورد میراث ایران منتشر کرد، اولین ارزیابی جهانی از میراث و مکان‌ها، سازه‌ها، مکان‌ها و مناظری که ممکن است به دلیل تاریخی، فنی، اجتماعی حفاظت شوند. یا ویژگی‌های معماری در بسیاری از موارد، سایت‌های تولید نفت و زیرساخت‌های تاریخی، واقع در مناظر خورنده و شکننده، هزینه‌بر برای حفظ و استفاده مجدد، چالش‌برانگیز برای استفاده مجدد و پیش‌کارکرد با توجه به سهم آن‌ها در تغییرات اقلیمی است. یونسکو همچنین شامل پیشنهادهایی برای معیارهای ارزیابی این میراث و اولویت‌هایی برای حفاظت از مهم‌ترین مکان‌ها، مجموعه‌ها و مناظر، از فهرست‌های منطقه‌ای گرفته تا سایت‌های میراث جهانی است. در این گزارش، میراث فرهنگی به عنوان «مهم‌ترین شواهد ثابت و ملموس برای کشف، بهره‌برداری، تولید و مصرف فرهنگی و تأثیر آن‌ها بر مناظر انسانی و طبیعی» تعریف شده است. در حالی که اهمیت شواهد تاریخی برای میراث فرهنگی به عنوان یک میراث فرهنگی ملموس بدیهی است، تعریف یک راهبرد یکپارچه و جامع از دیدگاه گفتگو نیز چالش‌برانگیز است. برای دستیابی به راهبردهای کل‌نگر و روش‌شناختی استفاده مجدد، لازم است عوامل مختلفی مانند سیاست‌های ملی و نظام‌های اقتصادی مورد بازنگری قرار گیرند [۸]. به عبارت دیگر،

میراث معماری معاصر محرک مهمی برای حضور مردم از جمله ساکنان محلی و گردشگران، در بافت‌های شهری ایجاد می‌نماید.

بر اساس جمع‌بندی ادبیات موضوع، دینامیسم فعال در تعامل بخش‌های مختلف شهر اتفاق می‌افتد؛ اما در بافت‌های قدیمی‌تر شهر، این تعامل ممکن است با چالش روبرو شود. مطالعات گذشته نشان می‌دهد که تاب‌آوری مناطق شهری را نمی‌توان در خلاء یا صرفاً در سیستمی از شهرها در نظر گرفت. به عبارت دیگر، با نگاه به پویایی اقتصاد شهری، و اهمیت رشد یکپارچگی و رقابت در بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی مشخص می‌شود. به این سبب، دینامیسم فعال شهری اهمیت می‌یابد تا در خلال هم پیوندی با شبکه‌ای از عناصر شهری، فضاهای فعال شهری را احیا نماید [۴۱]. در تحلیل ادبیات اقدام در بافت‌های باارزش با رویکرد توسعه مکان و افزایش کیفیت فضاهای فعال شهری، مفاهیم متنوعی مؤثرند که رد پای آن را می‌توان در چارچوب مفهومی پژوهش مشاهده نمود. (شکل ۳)

شکل ۳- چارچوب مفهومی پژوهش بر اساس جمع‌بندی پیشینه پژوهش

می‌کند؛ همانند گوهری پرارزش که بایستی در پستوی صندوقخانه نگهداری شود و در دسترس قرار نگیرد؛ و یا با «برخورد موزه‌ای» تنها در زمان‌های مشخص به روی بازدیدکنندگان گشوده شود. فرانچسکو بندرین و رون ون اورز (۲۰۱۲) در کتاب مشهور خود با عنوان «منظر شهری تاریخی: مدیریت میراث در قرن شهری» [۴۲] نشان می‌دهند که چگونه این جریان، به عنوان یک گرایش «رومانتیک»، در

پایدار، ادراک فضا و راه‌حل‌های فناورانه داشته است [۱۹-۳۰]. از این رو کیفیت بخشی به بافت‌های تاریخی و فرهنگی نیازمند مفهومی به عنوان «محرک توسعه» می‌شود. با نگاه جامع به مفهوم شهر و با توجه به بافت‌های فرهنگی و تاریخی می‌توان گفت که شهرها حامل فرهنگ و حافظه جمعی یک مکان هستند. با این حال، امروزه چارچوب‌های توسعه‌یافته جهانی برای حفاظت از میراث شهری با تأکید بر معنای تاریخی شهرها اولویت یافته است، به این معنی که مردم از جمله ساکنان محلی و گردشگران، به سختی می‌توانند میراث فرهنگی را در جامعه مدرن درک کنند. در نتیجه تعداد کمی از آن‌ها می‌توانند هویت و فرآیند لایه‌بندی تاریخی شهر را توصیف نمایند. از دیدگاه چشم‌انداز شهری تاریخی، تجربه و رویکردهای ادراکات عمومی از اعتبار بالایی برخوردار است. با افزایش درک عمومی از اصالت میراث شهری، درک بهتری از معنای میراث فرهنگی به وجود می‌آید که به هویت متمایز آن و همچنین مدیریت تغییر کمک می‌کند [۳۱-۴۰]. تاب‌آوری بافت‌های فرهنگی و تاریخی، نیز تحت تأثیر جنبه‌های فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی، محیطی و نهادی است.

مهم‌ترین گرایش‌های شناسایی شده در ادبیات موضوع که بر اساس آن‌ها، چارچوب مفهومی پژوهش تهیه شده، عبارت‌اند از:

برخورد موزه‌ای

۱- برخورد موزه‌ای:

این گرایش، با رویکردی رومانتیک، آثار گذشتگان را دارای ارزش می‌داند، اما در عمل از نزدیک شدن به آن خودداری

بستر رومانسیسم قرن‌های هجده و نوزده اروپا شکل گرفت و بخشی از ادبیات مرمت و اقدام در بافت‌های باارزش شهری تبدیل شد.

در این رویکرد، حضور گردشگران در بافت‌های فرهنگی و تاریخی با نگاهی بدبینانه و انتقادی دیده می‌شود. به عنوان شاهد مثال نوا ناصری (۲۰۰۳) در مقاله‌ای با عنوان «برنامه‌ریزی برای مکان‌های میراث شهری: تطبیق حفاظت، گردشگری و توسعه پایدار» بیان می‌دارد که تضاد بین حفظ شخصیت شهرهای تاریخی موجود و «تغییر» بحث اصلی حفاظت را تشکیل داده است. اخیراً، میراث جایگزین حفاظت شده است، جایی که بازاریابی میراث به عنوان یک محصول مطابق با خواسته‌های مصرف‌کننده، عمدتاً گردشگران، منجر به اولویت یافتن تجاری‌سازی میراث بر ارزش‌های حفاظتی شده است. امروزه همزیستی مکان‌های گردشگری و میراثی به یک هدف اصلی در مدیریت و برنامه‌ریزی مناطق تاریخی تبدیل شده است. این مقاله به بررسی تضادهای فعلی بین ایده‌های حفاظت، میراث و گردشگری می‌پردازد و برای یک رویکرد پایدار برای مدیریت و برنامه‌ریزی مکان‌های میراث بر اساس دستور کار جامعه و فرهنگ استدلال می‌کند [۴۳].

برخورد موزه‌ای با رویکرد رومانیک به بافت، در عمل هرگونه اقدام در بافت را محدود می‌نماید.

اوین جونز (۲۰۰۲) در مقاله مشهور خود با نام «طبیعتاً نه! دوران کودکی، شهرنشینی و رمانسیسم» [۴۴] اشاره می‌کند که چگونه فضاهای شهری بخش اصلی خاطرات دوران کودکی ماست و این خاطرات چگونه همیشه همراه ما خواهد بود؛ همان‌گونه که بسیاری از افراد، حتی تا سنین سالخوردگی، در حسرت دوران کودکی خود باقی می‌مانند. برخورد موزه‌ای بر اساس مبانی نظری «رومانیک» و نگاهی «بدبینانه نسبت به تغییر و تحول» به تحلیل بافت‌ها می‌پردازد.

۲- بازسازی: یکی از تندترین روش‌های برخورد با بافت‌های فرهنگی و تاریخی، «تخریب و بازسازی» آن‌هاست. هنوز هم هستند مدیرانی که تصور می‌کنند می‌شود همه بافت‌های فرهنگی و تاریخی باقی‌مانده از گذشته را تخریب کرده،

دوباره از نو بازسازی کرد. در فرهنگ مدیریت شهری در ایران، این گرایش با عنوان «بلدوزر درمانی بافت‌های قدیمی» هم شهرت یافته است و به مدیرانی اشاره دارد که تصور می‌کردند با ورود لودر و بلدوزر به بافت‌های فرهنگی و تاریخی، و تخریب هرآنچه از گذشته مانده است، مشکلات برطرف می‌شود.

کلی ال کیناهان و سارا موهوتر (۲۰۲۱) در مقاله‌ای با عنوان «تنش بین تخریب و حفاظت در فیلادلفیا» بر دوگانه تنش آفرین «تخریب» و «حفاظت» بین رویکردهای مختلف در بافت‌های فرهنگی و تاریخی فیلادلفیا اشاره می‌نماید. این تجزیه و تحلیل روابط فضایی بین مناطق تاریخی و مجوزهای تخریب را در فیلادلفیا، یک شهر فرا صنعتی که پس از دهه‌ها کاهش رشد تجربه می‌کند، بررسی می‌کند؛ و جنبه‌های مکانی و زمانی ثبت ملی و مناطق تاریخی محلی را توصیف می‌نماید. بر اساس تحلیل الگوهای تخریب بخش عمومی و خصوصی در فاصله سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۱، مهم‌ترین چالش‌های پروژه‌های بازسازی را ترسیم می‌نماید. این مطالعات تأکید می‌نماید که سیاست‌های تخریب و بازسازی، در عمل آسیب‌های زیادی به همراه دارد و نشان می‌دهد که الگوهای حفاظتی قوی‌تری توسط مدیران محلی لازم است تا ارائه شوند. این موضوع به‌ویژه برای مکان‌هایی که تحت فشار توسعه هستند مهم است [۴۵]. در ادبیات موضوع، اجرای سیاست‌های «تخریب و بازسازی» در بافت‌های فرهنگی و تاریخی، آسیبی جدی بر هویت و انسجام شهر تلقی شده است.

از سوی دیگر، مدیران شهری خودکامه، ممکن دقیقاً در نقطه مقابل قرار گرفته تلاش کنند تا میراث گذشته را عیناً تکرار نمایند. به عنوان شاهد مثال ماریا دی بتانیا اوچوا کوالکانتی (۱۹۹۷) در مقاله با عنوان «بازسازی شهری و رژیم‌های خودکامه: بخارست چائوشسکو در بافت تاریخی آن» بر اثرات زیان‌بار تخریب‌های گسترده در بافت‌ها اشاره کرده، آن را حاصل اندیشه رژیم‌های خودکامه می‌داند. او به تجربه بخارست بازگشته اشاره می‌کند که در دسامبر ۱۹۸۹ رژیم

چائوشسکو سرنگون شد و میراث شهری و معماری باشکوه مرکز مدنی و ویکتوریا سوسیالیسمولوی را به جای گذاشت که حاصل برنامه‌های چائوشسکو برای بازسازی گسترده مرکز تاریخی بخارست بود. این نوع مداخله شهری، که در نیمه دوم قرن نوزدهم آغاز شد، اغلب با رژیم‌های سیاسی به اشتراک گذاشته شده در ساختار بسیار متمرکز قدرت همراه بوده است که به موجب آن سیاست‌ها توسط دولت تعیین و اجرا می‌شوند که توسط هیچ نهاد قانونی یا اجتماعی محدود نمی‌شود. به این‌ها رژیم‌های خودکامه می‌گویند. تحقیقات قبلی در زمینه برنامه‌ریزی شهری با نمونه‌های متمایز از تحول شهری خودکامه و با جهت‌گیری سیاسی در مراکز شهر تاریخی مانند پاریس، برلین، رم و مسکو سروکار داشته است، اما در مورد هر گونه تحقیق تحلیلی در زمینه‌های اساسی دانش کافی وجود ندارد. انگیزه‌ها، عوامل اصلی در فرآیند برنامه‌ریزی و اثرات چنین عملیاتی است. این مقاله انگیزه‌های اصلی را که رژیم چائوشسکو را به انجام بازسازی شهری مرکز تاریخی بخارست سوق داد، شناسایی می‌کند. این به عوامل عمده در فرآیند برنامه‌ریزی که بر اساس آن بازسازی شهری مرکز تاریخی بخارست انجام شد، اشاره می‌کند [۴۶-۴۷]. اثرات چنین مداخله‌ای بر محیط ساخته شده از قبل موجود بخارست، و همچنین میزان مقایسه بازسازی شهری بخارست در زمان چائوشسکو با سایر نمونه‌های ذکر شده مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳- نوسازی: نوسازی بافت‌های کهن شهری مانند تجربه‌هایی چون طرح نوسازی بلوار نواب صفوی، از به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم با هویت بافت‌های شهری مرتبط می‌شوند. بافت تاریخی شهرها به عنوان گهواره و حافظه هویتی شهرها، از اهمیت خاصی برخوردارند و به توجه و مراقبت ویژه‌ای نیاز دارند. از آن جهت که این میراث مشترک شهروندان و یک کشور اگر آسیب ببینند، قابل جبران نیست [۴۸]. جریان نوسازی به دلیل کاستی‌های مربوط، امروزه با نقدهای جدی مواجه شده است به گونه‌ای که امروزه ضرورت بازنگری در این مفهوم و تأثیرات آن فراگیر شده است. سپیده شغایی (۱۳۹۳) با مطرح کردن ضرورت «نوسازی فرایند نوسازی

شهری»، بر اهمیت حضور مردم در فرآیند تصمیم سازی و تصمیم‌گیری تأکید می‌نماید؛ و بازتعریف مفهوم نوسازی با در نظر داشتن ملاحظات پایداری، می‌تواند دریچه نوینی به توسعه شهری بگشاید. همان‌طور که نابودی و تخریب محیط‌زیست، شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و اثرات مخرب گرمایش زمین، کاهش منابع آب، آلودگی هوا ناشی از استفاده از سوخت‌های فسیلی (فارغ از پایان‌پذیر بودن ذخایر آن) که در نتیجه مصرف بی‌رویه، بقای انسان را به مخاطره انداخته است. متأسفانه کشورهای در حال توسعه اشتباهات فراوانی را رقم زده‌اند و نتیجه این اشتباهات در «نوسازی شتاب‌زده»، عدم حفاظت از محیط و منابع طبیعی، فراموشی ارزش‌های ماهوی و بالاخره کاهش کیفیت زندگی و عدم رعایت حق به شهر و حقوق شهروندی بوده است [۴۹]. همان‌طور که احمد پور احمد، کرامت الله زیاری، مهدی قرخلو و مهدی وفایی فرد (۱۳۹۵) در قالب ارائه الگوی نوسازی بافت تاریخی بیرجند با رویکرد ایرانی - اسلامی، نشان می‌دهند که روش‌های نوسازی امروزی با هویت و فرهنگ بومی بافت بیگانه است. مرتضی‌هادی جابری مقدم و حسین میرزاده (۱۳۹۵) در تحلیل مهم‌ترین کاستی‌های اقدام در «بافت فرسوده و تاریخی»، توانمندی مدیران و دانش آموختگان را در کانون توجه قرار می‌دهند و بر ضرورت پرورش متخصصانی توانمند جهت مداخله در بافت‌های ناکارآمد شهری کشور تأکید می‌نمایند [۵۰]. به همین دلیل فرآیندهای مبتنی بر نوسازی، در عمل در ادامه رویکردهای مبتنی بر بازسازی شهری، بر نوعی توسعه شتاب‌زده تأکید می‌کنند.

طرح نوسازی خیابان شهید نواب صفوی، یک نقطه عطف در دانش اقدام در بافت‌های باارزش شهری محسوب می‌شود. به عنوان نمونه محمدتقی پیربابایی و اسلام کرمی (۱۳۹۰) با بیان نارضایتی از مکان پیرامون بافت‌های بازسازی شده بافت مسکونی پیرامون خیابان «شهید نواب صفوی» تهران، بر ضرورت بازنگری در نگاه‌های تمامیت‌خواه به بافت‌های کهن شهری اشاره کرده‌اند.

ساکنان قدیمی پیرامون خیابان بازسازی شده نواب به جای مشارکت در نوسازی، به فروش املاک خود مبادرت کرده‌اند.

تمامی شواهد نشانگر نارضایتی و عدم تمایل به سکونت در محل می‌باشد. ابعاد نارضایتی ساکنان از محل مانند مسکن نامناسب، ناخوشایندی بصری، کمبود خدمات و تسهیلات، فقدان امنیت و آسایش، فرهنگ ناهمگون و فقدان تعاملات اجتماعی، از دست دادن مالکیت و عدم مشارکت در ساخت مکان؛ بخشی از ابعاد عدم موفقیت این تجربه نوسازی بوده است. بر اساس مطالعات پیربابایی و کرمی (۱۳۹۰) سه عامل معضلات بافت فرسوده، سیاست‌های نامناسب نوسازی و طرح بازسازی خیابان نواب؛ از مهم‌ترین عوامل در ایجاد نارضایتی ساکنان شناسایی شده‌اند. به نظر می‌رسد که گرایش به توسعه شتاب‌زده و اقدامات بزرگ در حوزه شهرسازی، در عمل به غلبه جریان نوسازی منتهی شده است. در یک نگاه جامع می‌توان اظهار داشت که تجارب ناموفق نوسازی به دلیل افزایش تخریب‌های گسترده در بافته‌ای فرهنگی و تاریخی، در عمل به تجربه‌ای ناموفق در ایران تبدیل شده است.

۴- بهسازی: یکی از محافظه‌کارترین در عین حال مؤثرترین جریان‌ها برای اقدام در بافت‌های ارزشمند فرهنگی و تاریخی، جریان «بهسازی» است. بهسازی به دنبال ایجاد راهبردهای بومی و محلی برای بهبود مناطق تاریخی شهر است به گونه‌ای که کمترین مداخله در آن‌ها صورت پذیرد. نکات برجسته در این گرایش، اهمیت یافتن بهره‌وری در مراکز تاریخی از طریق اقدامات نرم و فرهنگ بومی است. انتقال انرژی مثبت اقتصاد شهری بر اساس ایجاد ظرفیت‌های مشترک و توسعه تکاملی، مهم‌ترین موضوع در این گرایش است [۵۰]. در این تعریف، میراث معماری شامل فرآیندها و تکنیک‌های سنتی می‌شود.

تیان هانگ لیو، ریچارد جی. باتلر و چونیان ژانگ (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان ارزیابی درک عمومی از اصالت میراث شهری تحت پارادایم حفاظت از منظر شهری تاریخی، مطالعه موردی منطقه تاریخی پنج خیابان در تیانجین، چین، نشان دادند که «بهسازی» بافت‌های فرهنگی و تاریخی شهر، نقش مؤثری در حفظ «اصالت» این بافت‌ها دارد [۴۰]. این جریانات در حفظ اصالت مؤثر بوده‌اند، هرچند در ادبیات موضوع این

رویکردها به عنوان برخوردار محافظه کار با ضرورت توسعه معرفی شده است [۵۱]. در چالش میان حفاظت و توسعه، بهسازی به نفع اصالت اقدام می‌کند [۱۸]. گرایش‌های مبتنی بر بهسازی شهری، بر اهمیت «گردشگری پایدار» برای بسیاری از کشورهایی که دارای میراث فرهنگی غنی تأکید می‌کنند. دغدغه اصلی این گرایش‌ها حفظ اصالت بافت‌های فرهنگی و تاریخی شهر است و استقرار آن به عنوان یک جریان، مستلزم تحلیل سیستماتیک از ویژگی‌های فضایی مناطق تاریخی شهر است [۵۲]. پالوما گوزمان (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی توسعه پایدار منظر شهری تاریخی از طریق شاخص‌های محلی: درس‌هایی از یک شهر میراث جهانی مکزیک» نشان داد که بهسازی نیازمند یک روش ابتکاری برای حفظ بناهای شاخص‌های شهری است تا بتواند آن‌ها را به عنوان عوامل مؤثر بر توسعه معرفی نماید و هم‌زمان آن‌ها را به عوامل دخیل در حفاظت از میراث فرهنگی مرتبط نماید [۵۳]. در این شرایط، حفظ میراث فرهنگی با تأکید بر حفظ «قدیمی بودن» و «تاریخی بودن» بافت دنبال می‌شود.

۵- بازآفرینی: سود و منفعت اقتصادی به عنوان زیربنای نظریه بازآفرینی، آن را در میان نظریه‌های مشهور در حوزه حفاظت از بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی شاخص می‌نماید. روح الله طاهرخانی، نجمه هاشمپور و میترا لطفی (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «چارچوب احیای شهری پایدار و تاب آور: بازآفرینی ساختمان‌های مسکونی در یک منطقه تاریخی» نشان داد که «اقتصاد» مهم‌ترین چالش در جهت تحقق طرح‌های توسعه شهری به شمار می‌آید [۵۴]. به عبارت دیگر، بازآفرینی شهری فرصتی برای بازنگری در راه‌های دستیابی به پایداری و تاب‌آوری در منطقه‌های تاریخی شهر فراهم می‌آورد. در سال‌های اخیر، نیاز به یک برنامه سنجیده برای مرمت ساختمان‌های باارزش موجود بیش از هر زمان دیگری مورد توجه قرار گرفته است. فرآیند بازآفرینی را می‌توان ظرفیتی برای اجرای عوامل توسعه اقتصادی البته با شیوه‌ای انعطاف‌پذیر در نظر گرفت که منجر به توسعه اقتصادی می‌شود [۵۴].

ممکن نیست. از سوی دیگر، امروزه بسیاری از شهرها با افول اقتصادی، مالی، اجتماعی و شهری مواجه هستند. مناطق تاریخی که معمولاً دارای ارزش‌های فرهنگی منحصربه‌فرد بالایی هستند اما در عین حال ویژگی‌های دشواری را از نظر آسایش و امنیت شرایط آن‌ها را از نظر «زیست پذیری» ضعیف‌تر کرده است [۵۷].

ریشه نظریه معاصر سازی را می‌توان در «نوزایی شهری» جستجو کرد [۵۸]. کتاب مشهور ریچارد راجرز و همکاران با عنوان "به سوی نوزایی شهری" در عمل راه را برای بازاندیشی به مقوله بناها و بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی گشود. (شکل ۳) به تعبیر لیبی پورتر (۲۰۰۸) «نوزایی شهری» جریانی است به امید بازسازی مناظر شهری به شیوه‌ای کمی خیرخواهانه‌تر که عمیقاً بر ساختن شهری خاص تمرکز دارد [۵۹]. رنسانس شهری بر گزارش کارگروه شهری در سال ۱۹۹۹ تمرکز دارد که به طور عمده از طریق اجرای پروژه‌های برنامه‌ریزی شهری، توسعه مسکن و عملیات بازسازی زیرساخت‌های شهری دنبال می‌شود. مفاهیمی چون تمرکز بر تعالی طراحی، عرضه و کیفیت مسکن، قلمرو عمومی و کیفیت محیط‌زیست شهری، و تأکید بر محوریت حکومت محلی؛ چارچوبی را برای اجرای اهداف رنسانس شهری فراهم می‌کنند [۶۰].

نظریه معاصر سازی در برابر نظریه «اعیان سازی» قرار می‌گیرد؛ همان موضوعی که اهداف آن را از نوسازی و بازآفرینی شهری متفاوت می‌کند. در گذشته فرض می‌شد که «اعیان سازی» مزایای قابل توجهی برای بافت دارد؛ در حالی که برای طبقات پایین جامعه آفرین بود و در بازار مسکن اختلال ایجاد می‌کرد. با این وجود، علی‌رغم بحث‌های آکادمیک شدید در مورد اینکه آیا اعیان‌گرایی منجر به جابه‌جایی، جداسازی و دوقطبی‌سازی اجتماعی می‌شود یا خیر، به طور فزاینده‌ای در محافل سیاسی در اروپا و آمریکای شمالی مورد انتقاد قرار گرفت. «اعیان سازی» منجر به ایجاد جوامع تفکیک‌شده و ناپایداری می‌شود. همان‌طور که ادبیات اعیانی‌سازی به ما می‌گوید، علی‌رغم تمایل طبقات متوسط جدید برای تنوع و تفاوت، آن‌ها تمایل دارند خود را از طبقه

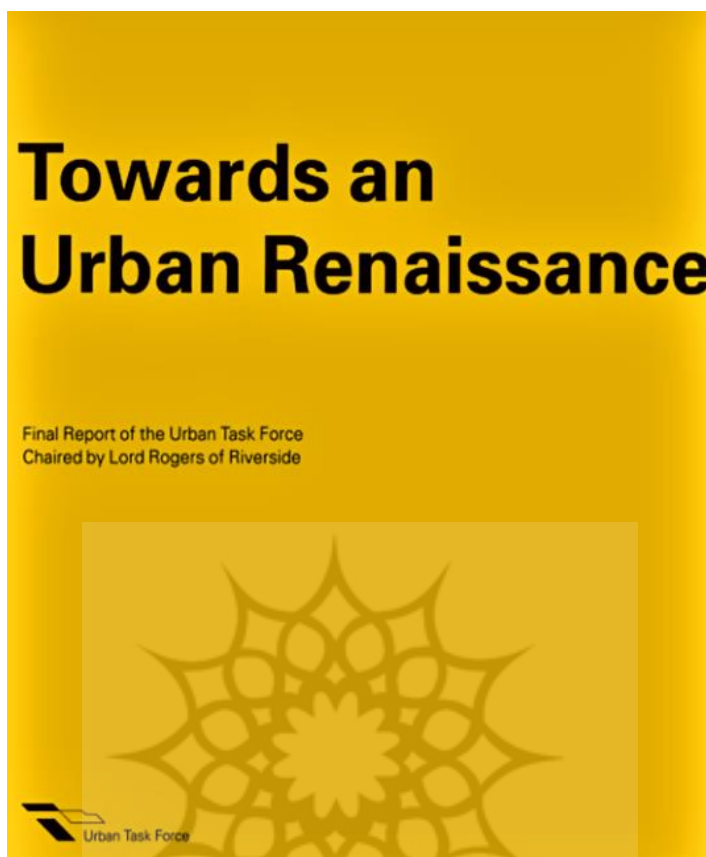
پژوهشی با عنوان «عامل حیاتی و رابطه بازآفرینی شهری در یک منطقه تاریخی چیست؟ موردی از منطقه نانلوگزیانگ (Nanluoguxiang) در پکن، چین» توسط یوکی ژانگ، سونگیک کانگ و جاهون کو (۲۰۱۹) نشان می‌دهد که تحقیقات کمی در مورد رابطه بین عوامل مؤثر بر بازآفرینی شهری؛ و نقش ذینفعان مختلف در آن به انجام رسیده است [۵۵]. کاستی روش‌های متعارف بازآفرینی شهری، درک عوامل حیاتی و ارتباط بین عوامل در پروژه‌های بازآفرینی شهری است. پیامدهای اجرای این طرح‌ها تحت تأثیر سیاست‌ها و طرح‌ها، دستورالعمل‌ها و معیارهای اجرای طرح‌هاست، که در عمل جنبه‌ای اقتصادی به خود می‌گیرند. به عنوان نمونه در تجربه بازآفرینی منطقه نانلوگزیانگ (Nanluoguxiang) در پکن چین، علیرغم اینکه پروژه با هدف احیای فرهنگ معرفی شده، تحلیل‌ها نشان می‌دهند که تأثیر عناصر فرهنگی بر سایر عوامل، به دلیل «تجاری‌سازی بیش‌ازحد»، بسیار کم بوده است [۵۵]. تأکید بر شیوه‌های انعطاف‌پذیر، دقیقاً همان موضوعی که آن را با نظریه رقیب مانند نوسازی متمایز می‌کند؛ با این اوصاف، قبل از هر اقدامی، داشتن درک درستی از ابعاد مختلف پایداری و تاب‌آوری ضروری است.

۶- معاصر سازی: رویکردهای مبتنی بر معاصر سازی با آغاز دهه ۲۰۲۰ میلادی، با تأکید بر ارزش‌های میراث معماری معاصر به عنوان محرک توسعه بافت‌های فرهنگی و تاریخی شهری معرفی شده، مورد استقبال قرار گرفتند. نقدهای صورت گرفته بر روش‌های توسعه مجدد اخیر نشان می‌داد تخریب بافت‌ها به عنوان هسته اصلی راهبردهای بازآفرینی شهری، خسارت‌های زیادی را به بافت‌های فرهنگی و تاریخی شهرها وارد نموده‌اند [۵۶]؛ موضوعی که چالش عمده را فراهم آورده است.

در تحلیل ارزش‌ها و کارکردها برای شهرهای آینده، فرانچسکا آبستانته، ایزابلا ام. لامی و بناتریس مکه (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «چگونه یک منطقه تاریخی را احیا کنیم: چارچوب ارزیابی ذینفعان استفاده مجدد تطبیقی» نشان دادند که توسعه اقتصادی بدون در نظر گرفتن ارزش‌های میراثی

شهری فراگیر، راهی برای افزایش کیفیت و رونق بخشی به بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی است، موضوعی که از پایه‌های نظریه معاصر سازی است.

فردوست جامعه جدا کنند؛ موضوعی که به تخلیه بافت‌های تاریخی منجر می‌شود [۶۱]. در مقابل، سیاست‌های جدید اختلاط اجتماعی با توجه به توانایی آن‌ها در ایجاد رنسانس

شکل ۳- کتاب مشهور ریچارد راجرز و همکاران با عنوان به سوی نوزایی شهری [۵۸]

معاصر سازی محیطی است که با دینفعان محلی ایجاد شده است و بر اساس یک سلسله اقدامات موثر در جهت حفاظت از میراث معماری معاصر برنامه ریزی شده است. در این حالت به عنوان راهی برای کار با مدل‌های کسب و کار مبتنی بر موقعیت، می‌تواند از جنبه‌های فرهنگی و تاریخی بافت‌های شهری محافظت کند [۵۰]. تاکید بر توسعه اقتصادی همراه با حفاظت از بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی، اسم رمز موفقیت این رویکردها محسوب می‌شود.

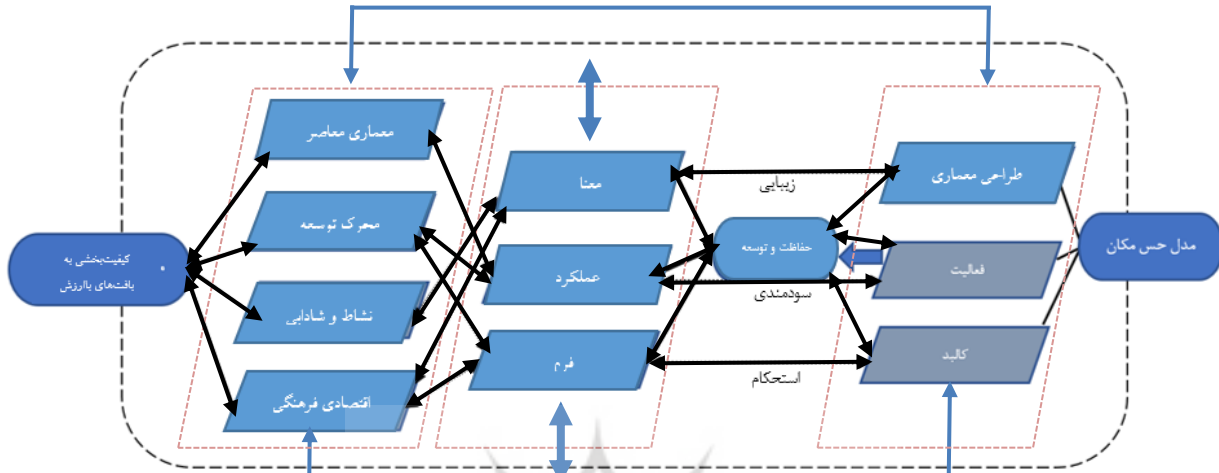
مواد و روش‌ها

نظریه معاصر سازی چارچوب تحلیلی پژوهش را تشکیل می‌دهد. در بخش مواد و روش‌ها، ابعاد پیدا و پنهان موضوع

راهبرد استفاده از روش‌شناسی یا متدولوژی آزمایشگاه‌های زنده شهری برای ادغام دانش مبتنی بر شواهد با ملاحظات اجتماعی-اقتصادی، از ابتکارات رویکردهای مبتنی بر معاصر سازی شهری است. در این حالت، میراث معماری گسترش یافته و شامل میراث معماری معاصر نیز می‌شود. روش‌شناسی یا متدولوژی آزمایشگاه زنده شهری، روشی است که در آن نتایج فرآیند هم‌آفرینی با کار تجربی و عددی آزمایش می‌شود [۵۰]. در تجربه برپایی دو آزمایشگاه زنده در شهرهای ویکتوریا (Vitoria-Gasteiz) اسپانیا و کاورز (Cahors) فرانسه منطقه تاریخی این شهرها نشان می‌دهد که معاصر سازی می‌تواند نتایج خوب و موثری به همراه داشته باشد. هدف این دو آزمایش، نمایش تناسب راهبردهای

بازآفرینی و ۶- معاصر سازی. در این حالت، مفاهیم اساسی نظریه معاصر سازی با تکیه بر اهمیت کیفیت بخشی به بافت-های باارزش فرهنگی و تاریخی معنا می‌شود. مدل مفهومی نظریه معاصر سازی بر اساس الگوی تعاملی حفاظت و توسعه معنا می‌شود. (شکل ۴)

بررسی و تحلیل می‌شوند. دینامیسم فعال شهری و همپیوندی شبکه ای عناصر شهر، کانون بحث در این پژوهش است. بر اساس دسته بندی‌های صورت گرفته در ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش [۶۲-۶۵]، شش جریان اصلی عبارتند از: ۱- برخورد موزه ای، ۲- بازسازی، ۳- نوسازی، ۴- بهسازی، ۵-

شکل ۴- مدل مفهومی نظریه معاصر سازی بر اساس الگوی تعاملی حفاظت و توسعه

گویه سازی و متغیرها

در این پژوهش بر اساس مفاهیم و ارزش های معاصر سازی؛ مفاهیم بنیادین استخراج شده، بر اساس آن ها، گویه های بررسی نظریه های اقدام در بافت های باارزش فرهنگی و تاریخی؛ در قالب دو مقوله ۱- نظام فرمی، ۲- نظام محتوایی طراحی شدند. پنج مولفه شامل مولفه های کالبدی - ساختاری، کیفیت طراحی معماری، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی؛ همراه با شانزده گویه انتخاب شدند.

- ارزش های طراحانه
- مولفه اقتصادی:
- کارآفرینی و اشتغال
- بهبود مسکن
- فعالیت بخش خصوصی
- مولفه فرهنگی - اجتماعی
- مشارکت پذیری
- حضور فعال شهروندان در فضا
- هویت امروزی
- برنامه ها و مناسبت های فرهنگی
- مولفه زیست محیطی
- فضای سبز عمومی
- حمل و نقل پاک
- رونق پیاده مداری

- مولفه کالبدی - ساختاری:
- سیما و منظر
- بهره برداری اقتصادی از زمین
- تنوع کاربری
- مولفه کیفیت طراحی معماری:
- احترام به زمینه و بافت
- بهره گیری از ظرفیت های موجود

جدول ۲- گویه‌های طراحی شده برای مقایسه تطبیقی گرایش‌های فعال در کیفیت بخشی به بافت های تاریخی و فرهنگی

سطح‌بندی حیطه‌های مورد بررسی			نمایه کدبندی		
گویه‌ها	مؤلفه‌ها	مقوله‌ها			
احترام به زمینه و بافت	کیفیت طراحی معماری	نظام فرمی	۱	۱	۱
بهره‌گیری از ظرفیت های موجود			۲	۱	۱
ارزش های طراحیانه			۳	۱	۱
سیما و منظر	کالبدی - ساختاری		۱	۲	۱
بهره برداری اقتصادی از زمین			۲	۲	۱
تنوع کاربری			۳	۲	۱
فعالیت بخش خصوصی	اقتصادی	نظام محتوایی	۱	۱	۲
بهبود مسکن			۲	۱	۲
کارآفرینی و اشتغال			۳	۱	۲
مشارکت پذیری	نظام اجتماعی		۱	۲	۲
حضور فعال شهروندان در فضا			۲	۲	۲
هویت امروزی			۳	۲	۲
برنامه ها و مناسبت های فرهنگی	نظام زیست محیطی	۴	۲	۲	
فضای سبز عمومی		۱	۳	۲	
حمل و نقل پاک		۲	۳	۲	
رونق پیاده مداری			۳	۳	۲

روش اجرای طرح پژوهش

رید یوینگ و سوزان هندی (۲۰۰۹) در مقاله خود با عنوان «اندازه گیری غیرقابل اندازه گیری: کیفیت های طراحی شهری مرتبط با قابلیت راه رفتن»، از روش های ترکیبی کیفی-کمی به عنوان روشی مناسب برای پژوهش های حیطه طراحی شهری یاد می کنند. این پژوهش سعی دارد به طور جامع و عینی کیفیت های ذهنی محیط خیابان های شهری را بسنجد. با استفاده از سامانه رتبه بندی شده، می توان پنج کیفیت طراحی شهری را از نظر ویژگی های فیزیکی خیابان ها و لبه های آنها اندازه گیری کرد: تصویرپذیری، محفظه، مقیاس انسانی، شفافیت و پیچیدگی [۶۵]. بر اساس مطالعات صورت گرفته، اندازه گیری موضوعی کیفی مانند مقولات

طراحی شهری، و یا معیارهای مکان های قابل سکونت؛ با استفاده از سامانه های پرسشنامه ای قابل انجام است [۶۶]. تحقق تغییرات تحول آفرین برای گذار به توسعه پایدار، نیازمند نهادینه شدن پیکره بندی های فعلی و تبیین راهکارهای جدید است. پیاده سازی آزمایشگاه زنده شهری با استفاده از پتانسیل های محیطی، روشی برای دستیابی به پایداری فرهنگی و در نتیجه معاصر سازی سبز خواهد بود. آزمایشگاه زنده شهری به عنوان بستری برای استفاده از ظرفیت تجربه زیسته شهروندان و تحقق مشارکت، شناسایی می شوند [۶۷] در این روش ها، کیفیت محیط به عنوان یک کل، ذیل نظریه های معماری و شهرسازی ایرانی و اسلامی، مورد مطالعه قرار می گیرد [۶۸-۷۰]. استفاده از فناوری های

قرار می‌دهد. در نهایت شرایط و وضعیت هر یک از این جریان‌های فکری و نظریات جهانی را در مقایسه با یکدیگر تحلیل می‌نماید.

یافته‌ها

دستاوردهای حاصل از مطالعات صورت گرفته بر روی رویکردهای اقدام در بافت‌های باارزش شهری، شامل برخورد موزه ای، بازسازی، نوسازی، بهسازی، بازآفرینی و معاصر سازی؛ نتایج ارزشمندی را نشان می‌دهد. آزمون در دو مرحله به انجام رسیده است. در مرحله نخست ادبیات موضوع و منابع علمی مطالعه شده اند، و در مرحله دوم تجارب جهانی مطالعه شده است. در نهایت برآیند تحلیل‌ها در مولفه کالبدی - ساختاری از مقوله نظام فرمی، جمع بندی شده است. (جدول ۳)

روزآمد و پیشرفته [۷۱-۹۰]، روز به روز در ادبیات معماری گسترش می‌یابد؛ موضوعی که کیفیت آثار معماری را تحت تاثیر قرار داده، باعث توسعه نقش آن‌ها در بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی می‌شود.

بر اساس روش شناسی تحقیق، نمرات بر اساس طیف لیکرت ۵ مرحله‌ای به هر کدام از گویه‌های طراحی شده، داده می‌شود. عدد پنج به معنی آن است که گویه مورد نظر در نمونه موردی، به بهترین شیوه انجام شده است و عدد یک به معنی آن است که سنجه پرسش شده، کمترین امتیاز را کسب کرده است. (جدول ۲)

بر اساس ساختار طراحی پژوهش، محقق در مقام نخست به بررسی "ادبیات و منابع علمی" موضوع می‌پردازد و سپس در مرحله دوم، "تجارب جهانی" را مورد تجزیه و تحلیل

جدول ۳- مولفه کالبدی - ساختاری از مقوله نظام فرمی

مؤلفه کالبدی - ساختاری	سیما و منظر	بهره برداری اقتصادی از زمین	تنوع کاربری	برآیند	
ادبیات موضوع و منابع علمی	برخورد موزه ای	۵	۴	۲	۳۶۷
	بازسازی	۳	۲	۵	۳۳۳
	نوسازی	۴	۲	۴	۳۳۳
	بهسازی	۵	۳	۳	۳۶۷
	بازآفرینی	۳	۲	۳	۲۶۷
	معاصر سازی	۵	۵	۵	۵۰۰
	برآیند	۴.۱۷	۳.۰۰	۳.۶۷	۳.۶۱
تجارب جهانی	برخورد موزه ای	۴	۳	۲	۴
	بازسازی	۳	۱	۵	۳
	نوسازی	۴	۲	۲	۴
	بهسازی	۵	۲	۲	۵
	بازآفرینی	۳	۴	۴	۳
	معاصر سازی	۵	۵	۵	۵
	برآیند	۴.۰۰	۲.۸۳	۳.۳۳	۴.۰۰
برآیند تحلیل‌ها	برخورد موزه ای	۴.۵۰	۳.۵۰	۲.۰۰	۳.۳۳
	بازسازی	۳.۰۰	۱.۵۰	۵.۰۰	۳.۱۷
	نوسازی	۴.۰۰	۲.۰۰	۳.۰۰	۳.۰۰
	بهسازی	۵.۰۰	۲.۵۰	۲.۵۰	۳.۳۳
	بازآفرینی	۳.۰۰	۳.۰۰	۳.۵۰	۳.۱۷
	معاصر سازی	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰
	برآیند	۴.۰۸	۲.۹۲	۳.۵۰	۳.۵۰

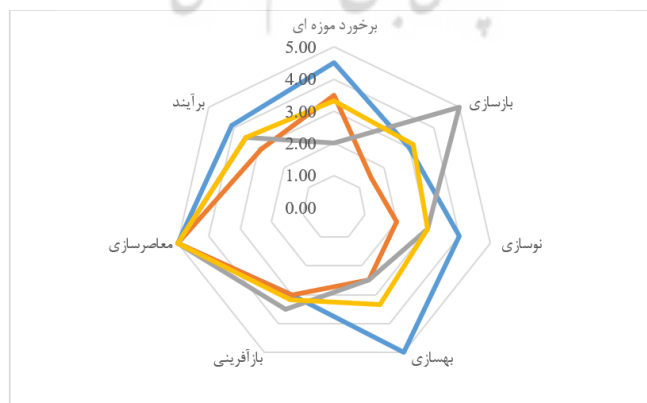
نتایج بررسی بر روی ادبیات موضوع، نشان می دهد که شش نظریه مقایسه شده در مولفه کیفیت طراحی معماری از مقوله نظام فرمی، اهمیت ویژه ای در درک تلاش های صورت گرفته

جدول ۴- مولفه کیفیت طراحی معماری از مقوله نظام فرمی

برآیند	کیفیت طراحی معماری	بهره گیری از ظرفیت های موجود	احترام به زمینه و پالت	مولفه کالبدی - ساختاری
۱.۰۰	۱	۱	۱	برخورد موزه ای
۲.۶۷	۲	۳	۳	یازسازی
۲.۶۷	۲	۳	۳	نوسازی
۲.۶۷	۳	۳	۲	بهسازی
۳.۳۳	۵	۲	۳	بازآفرینی
۵.۰۰	۵	۵	۵	معاصرسازی
۲.۸۷	۳.۰۰	۲.۸۳	۲.۸۳	پروآیند
۲.۶۷	۱	۵	۲	برخورد موزه ای
۲.۶۷	۲	۳	۳	یازسازی
۳.۰۰	۲	۵	۲	نوسازی
۳.۰۰	۲	۴	۳	بهسازی
۳.۳۳	۴	۳	۳	بازآفرینی
۵.۰۰	۵	۵	۵	معاصرسازی
۳.۳۸	۲.۶۷	۴.۱۷	۳.۰۰	پروآیند
۱.۸۳	۱.۰۰	۳.۰۰	۱.۵۰	برخورد موزه ای
۲.۶۷	۲.۰۰	۳.۰۰	۳.۰۰	یازسازی
۲.۸۳	۲.۰۰	۴.۰۰	۲.۵۰	نوسازی
۲.۸۳	۲.۰۰	۳.۵۰	۲.۵۰	بهسازی
۳.۳۳	۴.۵۰	۲.۵۰	۳.۰۰	بازآفرینی
۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰	معاصرسازی
۳.۰۸	۲.۸۳	۳.۵۰	۲.۹۲	پروآیند

مولفه کالبدی - ساختاری از مقوله نظام فرمی نشان می دهد که نظریه معاصرسازی با فاصله نسبت به نظریه های رقیب عمل کرده است. در این رویکرد، بهره برداری اقتصادی از زمین همراه با گویه تنوع کاربری و گویه سیما و منظر مطرح شده است. مولفه کالبدی - ساختاری از مقوله نظام فرمی بر جایگاه ویژه نظریه معاصرسازی در میان سایر نظریات رقیب

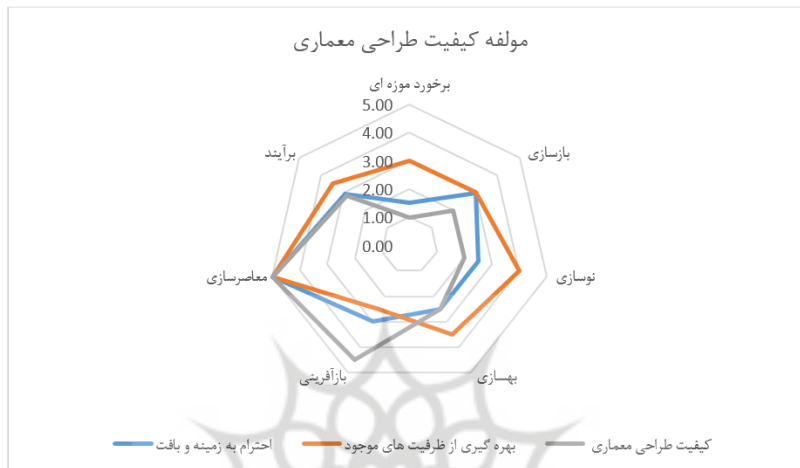
اشاره می کند؛ به گونه ای که پس از نظریه معاصرسازی، سایر نظریه های رقیب با فاصله ای قابل توجه نسبت به نظریه معاصرسازی، قرار گرفته اند. در حالی که دیگر نظریه های اصلی مانند برخورد موزه ای، بازسازی، نوسازی، بهسازی و بازآفرینی، فاصله کمی از یکدیگر دارند. (شکل ۵)

شکل ۵- سیر تغییرات مولفه کالبدی - ساختاری از مقوله نظام فرمی

تجارب جهانی است. مولفه کیفیت طراحی معماری در مقوله نظام فرمی، نشان از اهمیت بالای فرم و شکل طراحانه در این نظریه است. به عبارت دیگر، در حالی که سایر نظریه ها بیش از فرم و شکل بر اهمیت کارکردهای اقتصادی تاکید دارند، نظریه معاصر سازی بر اهمیت فرم و شکل تاکید می‌ورزد. (شکل ۶)

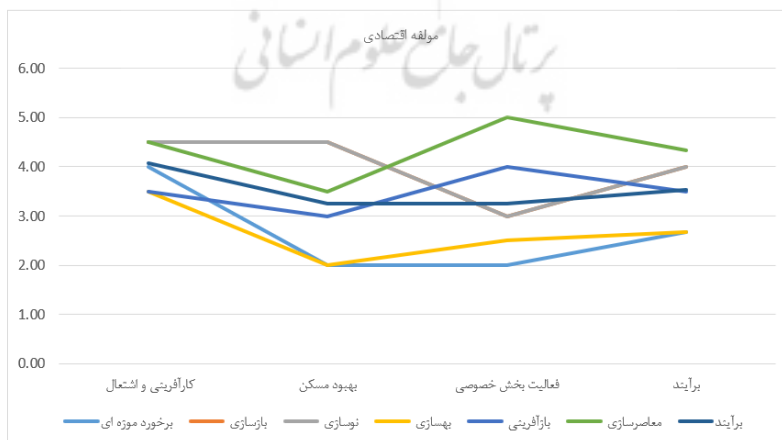
در مقوله نظام فرمی، مولفه «کیفیت طراحی معماری» شامل سه گویه «احترام به زمینه و بافت»، «بهره گیری از ظرفیت‌های موجود» و «ارزش های طراحانه» دارای اهمیت‌اند. نمودار به خوبی نشان می‌دهد که نظریه معاصر سازی در مقایسه با سایر نظریه‌های رقیب موفق عمل کرده است. به عبارت دیگر، کسب نمره کامل در تمامی زیرشاخه‌ها نشان از موفقیت این نظریه در ادبیات موضوع، و همچنین نشان از موفقیت آن در

شکل ۶- سیر تغییرات مولفه کیفیت طراحی معماری از مقوله نظام فرمی

موضوع» مشاهده کرد و هم در سنجه‌های مربوط به تجارب جهانی. به عبارت دیگر، قرارگرفتن نظریه معاصر سازی بالاتر از تمامی رقبا در حوزه‌های مختلف، علاوه بر قرارگرفتن در بالای میانگین، نشان از موفقیت این نظریه در مولفه اقتصادی از مجموعه مقوله نظام محتوایی دارد. (شکل ۷)

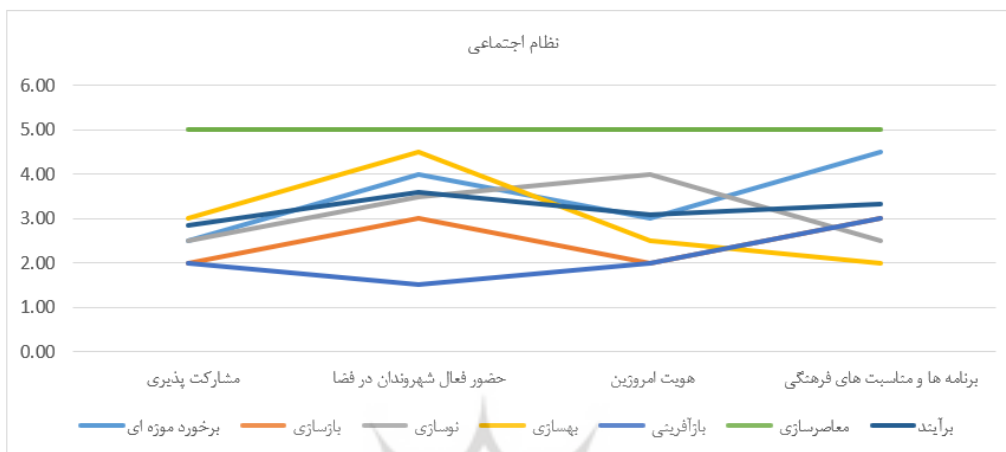
مولفه اقتصادی شامل سه گویه مهم و اساسی است که عبارتند از «کارآفرینی و اشتغال»، «بهبود مسکن» و «فعالیت بخش خصوصی». مطالعات صورت گرفته از موفقیت نظریه معاصر سازی در این مولفه حکایت دارد. این موفقیت را می‌توان به صورت مشترک هم در سنجه‌های مربوط به «ادبیات

شکل ۷- مولفه اقتصادی از مقوله نظام محتوایی

فرهنگی» تشکیل شده است. مروری بر این مولفه و گویه‌های مرتبط با آن نشان می‌دهد که نمی‌توان ارزیابی دقیقی از میزان همگنی گویه‌های این مولفه داشت؛ به عبارت دیگر، کسب تمامی این امتیازات منوط به نگاهی جامع است که در اغلب نظریه‌های مطالعه شده، فقدان آن‌ها دیده می‌شود. (شکل ۸)

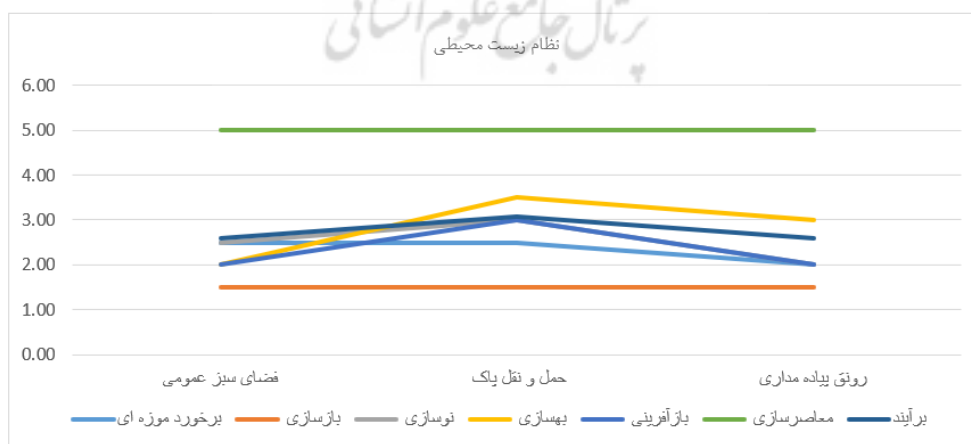
نظام اجتماعی و جنبه‌های فرهنگی-اجتماعی، که در فهرست بررسی (چک لیست، با عنوان مولفه اجتماعی از مقوله نظام محتوایی معرفی شده است. مولفه «نظام اجتماعی» از چهار گویه با نام‌های «مشارکت پذیری»، «حضور فعال شهروندان در فضا»، «هویت امروزین» و «برنامه‌ها و مناسبت‌های در فضا»، «هویت امروزین» و «برنامه‌ها و مناسبت‌های

شکل ۸- مولفه اجتماعی از مقوله نظام محتوایی

بخش‌ها را به نمایش گذاشته، نشان از موفقیت قابل توجه، هم در حوزه ادبیات علمی و هم در حوزه تجارب جهانی دارد. البته قابل توضیح است که توجه به مولفه نظام زیست محیطی در سال‌های اخیر افزایش قابل توجهی داشته است؛ شاید به همین دلیل برتری نظریه معاصر سازی در مقایسه با نظریات رقیب به راحتی قابل توضیح باشد. (شکل ۹)

مولفه نظام زیست محیطی در مقوله محتوایی پژوهش؛ دارای سه گویه بسیار مهم است که هر یک از آن‌ها به ترتیب عبارتند از «فضای سبز عمومی»، «حمل و نقل پاک» و «روتنی پیاده مداری». این سه گویه در کنار یکدیگر، مقوله مورد نظر را در حیطه محتوایی تعریف می‌کنند. مطالعه صورت گرفته از موفقیت قابل توجه نظریه معاصر سازی در مقایسه با سایر رقبا حکایت دارد، به گونه‌ای که فاصله‌ای معنادار در تمامی

شکل ۹- نمودار مولفه نظام زیست محیطی از مقوله نظام محتوایی

اشتغال‌زایی، رونق و افزایش بازدهی عملکرد اقتصادی، و افزایش مشارکت بخش خصوصی اهمیت ویژه‌ای داشته است. این امر نشان‌دهنده آن است که بر اساس نظر مولفان منابع اصلی و ادبیات موضوع، گویه‌های حوزه کیفیت طراحی معماری بیشترین تأثیر را در ایجاد یک محله و شهر فعال و پرنشاط دارد. (جدول ۴)

با محاسبه میانگین نمرات داده‌شده، به هر کدام از گویه‌ها، بر اساس نظر تخصصی مربوط، می‌توان به این نتیجه رسید که در هر دو مقوله مطرح شده، نظریه معاصر سازی با اقبال روبرو بوده است. سنجه‌های مربوط به راهبردهای توسعه اقتصادی و تنوع کاربری؛ رونق و پویایی اقتصادی، از اهمیت بیشتری برخوردار بوده‌اند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بعد توسعه، راهبردهای مربوط به توسعه کارآفرینی، اشتغال و

جدول ۴- اولویت بندی بر اساس رتبه نهایی هر یک از مولفه‌های منتخب

کد	مقدار	اولویت	گویه‌ها
۱۱۱	۴.۰۸	۱	احترام به زمینه و بافت
۱۱۲	۲.۹۲	۳	بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود
۱۱۳	۳.۵۰	۲	ارزش‌های طراحیانه
۱۲۱	۲.۹۲	۳	سیما و منظر
۱۲۲	۳.۵۰	۲	بهره‌برداری اقتصادی از زمین
۱۲۳	۲.۸۳	۳	تنوع کاربری
۲۱۱	۴.۰۸	۱	فعالیت بخش خصوصی
۲۱۲	۳.۲۵	۲	بهبود مسکن
۲۱۳	۳.۲۵	۲	کارآفرینی و اشتغال
۲۲۱	۲.۸۳	۳	مشارکت‌پذیری
۲۲۲	۳.۵۸	۲	حضور فعال شهروندان در فضا
۲۲۳	۳.۰۸	۲	هویت امروزی
۲۲۴	۳.۳۳	۲	برنامه‌ها و مناسبت‌های فرهنگی
۲۳۱	۲.۵۸	۳	فضای سبز عمومی
۲۳۲	۳.۰۸	۲	حمل و نقل پاک
۲۳۳	۲.۵۸	۳	رونق پیاده‌مداری

بحث و نتیجه‌گیری

بحث پیرامون پرسش اصلی پژوهش، بخش‌های مهمی از بخش نتیجه‌گیری را به خود اختصاص می‌دهد؛ نتایجی که نقش سامانه‌ها و رویکردهای فضایی برگرفته از نظریه معاصر سازی را مورد تأکید قرار می‌دهند. در پژوهش‌هایی که روش‌های کیفی و کمی به صورت مشترک استفاده میشوند، نتایج می‌توانند اعتبار بالاتری را نشان دهند. جمع‌بندی نتایج حاصل از نتایج کیفی و تحلیل‌های کمی صورت گرفته، حاکی

جمع‌بندی نتایج تحقیق گویای آن است که گویه‌هایی مانند «بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود»، «سیما و منظر»، «تنوع کاربری»، «مشارکت‌پذیری»، «فضای سبز عمومی» و «رونق پیاده‌مداری»؛ از مهمترین موضوعات مغفول در نظریه‌های رایج هدایت‌کننده اقدام در بافت‌های باارزش شهری محسوب می‌شوند.

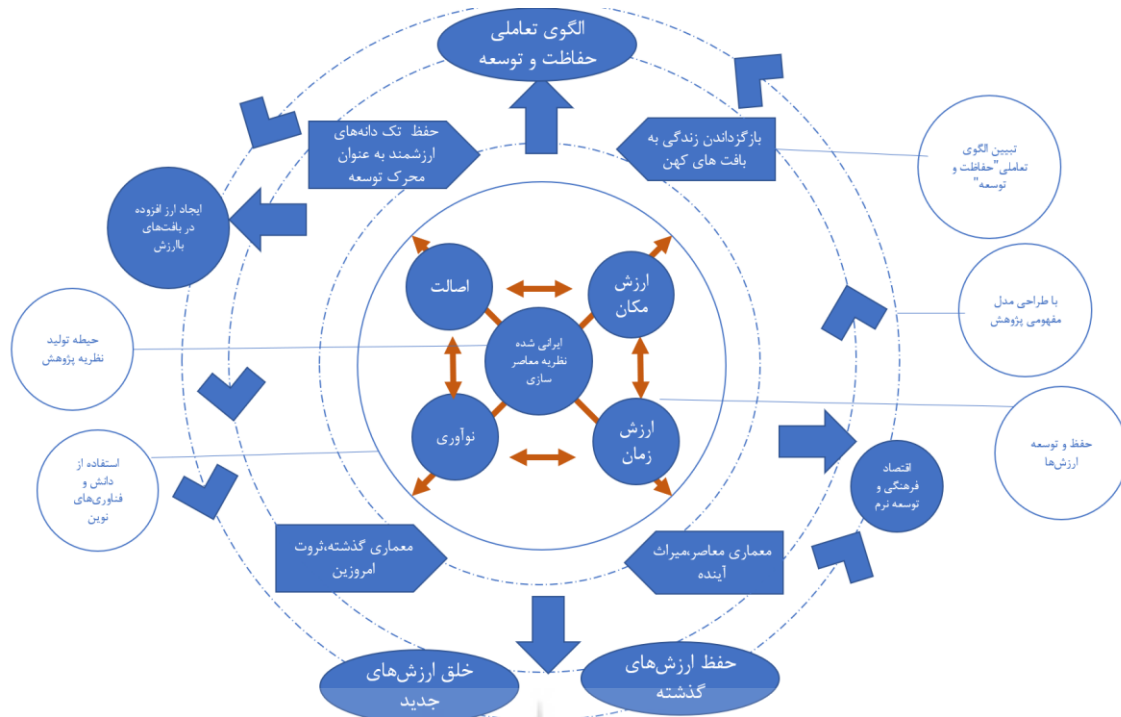
تاکید دارد. به عبارت دیگر، به‌کارگیری مؤثر آثار میراث معماری معاصر در قلب بافت؛ در کنار عناصر طراحانه، در عمل فضایی پررونق را فراهم آورده است. مطالعات صورت گرفته حاکی از آن است، افزایش پایداری در فضاهای جمعی؛ از اولویت‌های نظریه معاصر سازی است؛ موضوعی که در ایران اهمیت بالاتری نیز خواهد داشت. نقش سامانه‌ها و فناوری‌های نوین در تولید فضایی پررونق؛ نقش مهمی در پایداری محلات کهن شهرها در بر خواهد داشت. (شکل ۱۰)

جدول ۵- مفهوم راهبردهای ارزش‌آفرین در بناها و بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی بر اساس نظریه معاصر سازی

از آن است نظریه معاصر سازی بهتر از سایر رقبای خود توانسته است چارچوب مناسبی را برای تحلیل ارائه دهد. تاکید بر خاطره‌انگیزی و دریافت‌های جمعی در کنار رونق و توسعه اقتصادی، افزایش پایداری پروژه‌های معاصر سازی را به همراه داشته است. این مهم در نگاه جامع به تجارب معاصر بیشتر دیده می‌شود. (جدول ۵)

نتایج تحقیق بر اهمیت میراث معماری معاصر در ایجاد کانون و «محرک توسعه» در بافت‌های باارزش فرهنگی و تاریخی

معیارها ارزش	شاخص‌ها	توصیه‌های راهبردی
طراحانه	طراحی همساز با اقلیم	توجه به اقلیم به عنوان موضوعی بسیار مهم در معماری بافت‌های کهن و رمز پیوند پایدار ساخته‌های امروز با گذشته
	کیفیت ساخت و روش اجرا	ایجاد سازوکار ارتقا و افزایش کیفیت اجرای بناها و بدنه‌های شهری و حمایت از روش‌های پیشرفته ساخت
	ایمنی و سلامت	توجه به آموزه‌های دوران پسا کرونا در رسیدن به استانداردهای معماری و شهرسازی سالم
	کاربرد مصالح پایدار	توجه به مفاهیم یکپارچه پایداری در استفاده از مصالح بومی و ظرفیت‌های موجود در سایت
	کیفیت طراحی و هویت بومی	ایجاد یکپارچگی میان ساخته‌های جدید و بافت موجود در سایت به عنوان یک کل یکپارچه که به نحوی آثار معماری جدید در جای خود هویت آفرین است
	دقت در جزئیات‌پردازی	حمایت از طراحی و ساخت بناهایی که در آن‌ها عناصر و جزئیات ساختمانی ویژه محدوده استفاده شده باشد و محیطی یکپارچه را فراهم آورد
تاریخی	اصالت و قدمت بافت	حفظ اصالت و قدمت بافت در اجرای طرح‌های توسعه و همزمان توجه به ارزش آفرینی حال و هوای تاریخی بافت برای ساکنان و گردشگران
	ابنیه میراث معاصر	تقویت جایگاه ابنیه میراث معاصر و ساختمان‌های تاریخی موجود در بافت و استفاده از آن‌ها به عنوان ظرفیت محرک توسعه برای بافت‌های قدیمی
	حفظ خاطرات تاریخی	تقویت نقش محوری خاطرات شهری اتفاقات مهم تاریخی در ایجاد هویت در بافت و تقویت حس کنج‌کاوای گردشگران برای مراجعه به بافت و افزایش طراوت و شادابی محیط
اقتصادی	کارآفرینی و اشتغال زایی	تاکید بر اقتصاد فرهنگی و اقتصاد نرم به عنوان زیرساخت‌های احیا و باززنده سازی بافت با تاکید بر اهمیت کارآفرینی و اشتغال زایی
	توسعه گردشگری فرهنگی	تاکید بر قابلیت گردشگری و دارا بودن جاذبه‌های جذب مخاطب در بافت با تاکید بر جنبه‌های تاریخی و خدمات ارزش آفرین در بافت
فرهنگی و اجتماعی	پویایی و نشاط شهروندی	افزایش حضورپذیری فضاهای شهری و عناصر موجود در بافت با تاکید بر شهروندان
	میراث معنوی و ناملموس	حفظ سنت‌های خاص محلی اعم از شیوه‌های خاص زیست و یا تولید صنایع دستی و محصولات فرهنگی خاص آن منطقه که ممکن است برای گردشگران جذاب باشد
	مناسبت‌ها و آیین‌ها	تاکید بر جشن‌ها، آیین‌ها و مناسبت‌های محلی همراه با حفظ آداب و رسوم ویژه محل به عنوان عامل هویت بخش و جاذبه گردشگری
	بندسازی شخصیت‌ها	تاکید بر چهره‌های شاخص محله که به نحوی در آن سکونت کرده‌اند و یا تاکید بر محله به عنوان زادگاه، محل زندگی و یا مدفن اشخاص مشهور
زیست‌محیطی	مشارکت پذیری	توسعه مشارکت پذیری در بافت با استفاده از ظرفیت مدیریت مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد، گروه‌ها و نهادها اجتماعی و عناصر محلی فعال در بافت
	حفظ و گسترش طبیعت	تاکید بر جایگاه فضای سبز در کنار حفظ عناصر، مکان‌ها یا مناظر طبیعی مخصوص هر محله با تاکید ویژه بر گیاهان بومی و محلی
	چشم اندازهای طبیعی	بهره برداری اصولی و سختگیرانه از ظرفیت‌های اکولوژیک مانند آب، خاک و غیره؛ حفظ عناصری مانند رشته کوه‌ها، رودها، رودخانه‌های فصلی و غیره به عنوان جاذبه طبیعی

شکل ۱۰- برآزش نظریه معاصر سازی بر اساس الگوی تعاملی حفاظت و توسعه با هدف ایجاد یک نظریه پشتیبان برای حفاظت از بافت شهرهای تاریخی ایران با استفاده از ظرفیت آثار میراث معماری معاصر

راهنمایی سعید تیزقلم زنوزی (نویسنده مسئول) و مشاوره خانم دکتر شروین میرشاهزاده در حال انجام است. **سهم نویسندگان در مقاله:** محسن دانشمندی (نویسنده اول)، پژوهشگر اصلی، برداشت و تحلیل منابع، تدوین محتوا با سهم ۴۰٪؛ نویسنده دوم، سعید تیزقلم زنوزی، شامل تحلیل داده ها و نظارت بر درستی فرآیند انجام پژوهش با سهم ۴۰٪؛ شروین میرشاهزاده، شامل کنترل داده های نظری، تحلیل فرآیندها و مدیریت نتایج با سهم ۲۰٪؛ منابع مالی/حمایت ها: هزینه های مربوط به این مطالعه به عهده نویسندگان بوده است.

تأییدیه های اخلاقی: نویسندگان با اعلام موافقت خود مبنی بر ارسال این مطالعه به نشریه نقش جهان، مطالعات نظری و فناوری های نوین معماری و شهرسازی تعهد می کند که این مقاله در زمان ارسال برای این نشریه در هیچ نشریه ایرانی یا غیر ایرانی در حال بررسی نبوده و تا تعیین تکلیف قطعی در این نشریه برای هیچ نشریه ایرانی یا غیر ایرانی دیگری ارسال نخواهد شد.

تعارض منافع: این مقاله برگرفته از رساله دکتری محسن دانشمندی با عنوان «...» است که در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی به

منابع

- Mirtaghian Rudsari, S. M., Khorasani, M., Khalaj, B. Analysis of the Spatial Distribution of Intangible Cultural Heritage in Order to Preserve and Develop Heritage in Iran. *Geographical Planning of Space*. 2022. doi: 10.30488/gps.2022.283576.3397
- Eshtrati P, Fadaei Nezhad S. Towards the Ideal Approach in Conservation and Development of Historic Urban landscape. *Mmi*. 2018; 8(15):75-88.

- Hanachi P, Diba D, Mahdavejrad M. Development and Conservation in the Case of Valuable Districts of Iranian Historic Cities. *Journal of Faculty of Fine Arts*. 2008; 32(32): 51-60. Available from: https://journals.ut.ac.ir/article_18864.html?lang=en

- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1398.9.1.3.2>
10. Moulaii M, Shahhoseini G, Dabaghchi S. Explaining and analyzing how to make smart cities in the context of the influencing components and key factors. *Naqshejahan - Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2016 Nov 10;6(3):75-93. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1396.7.3.3.2>
 11. Mahdavinejad M. Discourse of High-Performance Architecture: A Method to Understand Contemporary Architecture. *Hoviatshahr*, 2017 Aug 23;11(2):53-67. [Persian] Available from: http://hoviatshahr.srbiau.ac.ir/article_10930_79f91b76bac9a77aba9d4aff60465705.pdf
 12. Mahdavinejad M. High-Performance Architecture: Search for Future Legacy in Contemporary Iranian Architecture. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 2017 Mar 14;9(17):129-138. Available from: http://www.armanshahrjournal.com/article_44611_955a20b5cfd1f32308e627ddc8528b91.pdf
 13. Diba D. Contemporary architecture of Iran. *Architectural Design*. 2012 May;82(3):70-9. <https://doi.org/10.1002/ad.1406>
 14. Diba D. L'Iran et l'architecture contemporaine. *Mimar* (Singapore). 1991;38:20-25. [French] Available from: francis.inist.fr/vibad/index.php?action=getRecordDetail&idt=19648743
 15. Amini M, Mahdavinejad M, Bemanian M. Future of Interactive Architecture in Developing Countries: Challenges and Opportunities in Case of Tehran. *Journal of Construction in Developing Countries*. 2019;24(1):163-84. <https://doi.org/10.21315/jcdc2019.24.1.9>
 16. Mahdavinejad M. Dilemma of Prosperity and Technology in Contemporary Architecture of Developing Countries. *Naqshejahan -*
- Available from:
<http://mmi.aui.ac.ir/article-1-437-fa.html>
4. Khademzade MH, Choubak H, Khorami R. Archeological-park, an appropriate pattern for preservation and sustainable development of historical sites. *Journal of Iranian Architecture & Urbanism (JIAU)*. 2022 Aug 23; 13(1): 215-229. doi: 10.30475/isau.2021.237059.1451
 5. Mansouri R, Nasr T. Study of Impact of Virtual Site Survey in Understanding Architectural Value by Students; Case Study: Peter Behrens Building in Tehran Gewerbeschule. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2022; 12(3):122-140. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.3.6.0>
 6. Mashhadi Abolghasem Shirazi M, Diba D. Analysis of Non-Formal Pattern of Valuable Residential Buildings of Tehran in 1950s-1970s. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2022; 12(3):97-121. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.3.5.9>
 7. Boodaghi O, Fanni Z, Mehan A. Regulation and policy-making for urban cultural heritage preservation: a comparison between Iran and Italy. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*. 2022 Dec 12. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-08-2021-0138>
 8. Mehan A. Petroleum Industry Museums in Iran. *TICCIH Bulletin* 96:27-28 (2022). Available from: <https://philpapers.org/rec/MEHPIM>
 9. Shahhosseini G, Moulaii M. Explaining the Role and Place of Industrial Heritage in Improving the Quality Characteristics of the Hierarchy of the City Entrances (Case study: Brick Furnaces in the Entrance of Hamedan). *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2019 Mar 10;9(1):13-22.

- the Concept of Semantic Authenticity in Tehran's Architectural Cityscape. *Hoviatshahr*. 2022 Jun 22;16(2): 5-16. <https://doi.org/10.30495/hoviatshahr.2022.17740>
23. Bayzidi Q, Etessam I. Explanation of Regionalistic Viewpoints & their Evolution in Contemporary Architecture. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2013 Apr 10;3(1):7-18. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1392.3.1.7.4>
24. Dashtaki N, Majedi H, Habib F. Explanation of Sustainable City Criteria based on Conceptual Model of Transcendence City. *Naqshejahan - Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Nov 10;11(3):109-127. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.3.6.3>
25. Kamelnia H. Community Architecture Approach in Cluster Housing Design; Assessing Methods of Participation in Contemporary Housing Design. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2013 Oct 10;3(2):63-73. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1392.3.2.1.0>
26. Eslami SG, Shapourian F. The Theories and Methods of Teaching Creativity in Contemporary Western Psychology. *Motaleate Tabighi Honar*, 2014; 3(6): 113-124. [Persian] Available from: <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=229162>
27. Hassanisaleh S, Etessam I, Zabihi H. Media Beauty of Architectural Technology in Selected Monuments in Contemporary Architecture of Iran. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Apr 10;11(1):37-52. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.1.5.8>
28. Iranishad A, Habib F, Mahdavinejad M. Contemporization of Historical Neighborhoods with the Aim of Urban *Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*, 2014 Sep 10;3(2):35-42. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1393.4.2.7.3>
17. Mahdavinejad M, Shahri S. Contemporization of Tehran Traditional Architecture by Parametric Algorithm. *Hoviatshahr*. 2015 Feb 20; 8(20):31-44. [Persian] Available from: http://hoviatshahr.srbiau.ac.ir/article_6419_697f157aebfd2e62eeb7b8574b770aeb.pdf
18. Furlan R, Petruccioli A, Jamaledin M. The authenticity of place-making: space and character of the regenerated historic district in Msheireb, Downtown Doha (State of Qatar). *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*. 2019 Mar 15. <https://doi.org/10.1108/ARCH-11-2018-0009>
19. Iranishad A, Habib F. Reconnection to Context: Place-based Contemporization and Reuse of Tehran Valuable Houses. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Jun 10;11(2):1-26. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.2.1.6>
20. Daneshjoo K, Farmahin Farahani S. Geometry in Pre-Islamic Iranian Architecture and its Manifestation in Contemporary Iranian Architecture. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2013 Apr 10;3(1):55-66. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1392.3.1.3.0>
21. Aghaeimehr M, Gharehbaglou M. Identity-Based Contemporization; Case Study: Iran Contemporary Urban Districts in Pahlavi Era. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2020 May 10;10(1):11-18. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1399.10.1.5.1>
22. Fardpour S, Dolatabadi F, Mahdavinejad M. Contemporization of

- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.1.2.2>
34. Medghalchi L, Ansari M, Bemanian M, Pourjafar M. Spatial continuity in contemporary Iranian architecture. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2016 Sep 10;6(2):48-59. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1395.6.2.5.5>
35. Motaghi T, Rafieian M, Saremi H. A Theoretical Model for Conflict Management-Driven Urban Contemporization in Urban Historic Areas; Case Study: Historic City of Rey. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Jul 10;11(2):120-36. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.2.7.2>
36. Moulaii M, Jodeyriheydari N, Hemati K. Contemporization of Historic Houses and Sustainable Tourism Development; Case Study: Arbab-Hormuz Mansion in Tehran. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Jul 10;11(2):49-65. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.2.3.8>
37. Pourzargar M, Abedini H. Explaining the Components of Contemporization and Quality Improvement of Emamzadeh Saleh's (AS) Adjacent Texture. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2020 May 10;10(1):63-74. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1399.10.1.7.3>
38. Tahmouri A, Mansouri B, Azizi S. Iconic Aspect of Technology in Production of Heritage of Contemporary Architecture. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2022 Sep 10;12(3):22-41. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.3.3.7>
39. Mirgholami M, Toghrayi A, Ghazipour S. Neoliberalization Process in Contemporary City: A Theoretical Spaces Place Making. *Urban Management Studies*. 2019 Feb 20; 10(36): 41-60. [Persian] Available from: http://ums.srbiau.ac.ir/article_13939.html?lang=en
29. Guminska A. Qualitative research of contemporary architecture and space of European cities in the aspect of correlation: the principles of a sustainable environment, the perception of space and technological solutions of objects. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* 2019 Feb 1 (Vol. 471, No. 10, p. 102066). IOP Publishing. Available from: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/471/10/102066/meta>
30. Mahdavinejad M, Ansari M, Samadzadeh S, Rafiei S, Mousavi K, Estakhr F. Contemporizing Valuable Urban Districts Regarding to Educating Environment Paradigms, Case: Yazd, Iran. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2014 Feb 21;116:4406-10. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.956>
31. El-Ashmouni MM, Salama AM. Contemporary architecture of Cairo (1990–2020): mutational plurality of “ISMS”, decolonialism, and cosmopolitanism. *Open House International*. 2020 May 27;45(1/2):121-42. Available from: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/OHI-04-2020-0007/full/html>
32. Latifi M, Mahdavinejad M. Contemporization of Isfahan Indigenous Housing Model based on Analysis of non-Morphic Relationships of Plan, Case Study: Jangjouian House. *Journal of Iranian Architecture Studies*. 2022 Sep 13. https://jias.kashanu.ac.ir/article_112789.html?lang=en
33. Maghsoud M, Nasr T. ITC-based Technologies and Green Strategy for Contemporization of Tehran Silo. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2022 Mar 10;12(1):1-9.

- Philadelphia. *Journal of Planning Education and Research*. 2021 Oct 20:0739456X211042068.
46. Cavalcanti MD. Urban reconstruction and autocratic regimes: Ceausescu's Bucharest in its historic context. *Planning Perspectives*. 1997 Jan 1;12(1):71-109. <https://doi.org/10.1080/026654397364780>
47. Edwards HS. The Guide for Future Preservation in Historic Districts Using a Creative Approach: Charleston, South Carolina's Contextual Approach to Historic Preservation. *U. Fla. J.L & Pub. Pol'y*. 2009;20:221.
48. Shamsoddini, A., Rostami, M., Rostami, M. An Analysis of Effective Strategies in the Renewal and Improvement of Yazd Historical Texture using SWOT Technique. *Journal of Urban Social Geography*. 2016 Feb 20; 2(4): 61-77. doi: 10.22103/juas.2017.1820
49. Shafaei, S. Renovation of Urban Renovation Process. *MANZAR, the Scientific Journal of landscape*. 2014; 6(26): 40-43. Available from: http://www.manzar-sj.com/article_5704.html?lang=en
50. Egusquiza A, Ginestet S, Espada JC, Flores-Abascal I, Garcia-Gafaro C, Giraldo-Soto C, Claude S, Escadeillas G. Co-creation of local eco-rehabilitation strategies for energy improvement of historic urban areas. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 2021 Jan 1;135:110332. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2020.110332>
51. Martokusumo W, Poerbo HW, Sarwono J, Sudarsono AS, Nitidara NP, Djimantoro MI, Arifiana A, Poetry FA. Soundscape and the Understanding of Historic Districts in Bandung. *Tataloka*. 2019 May 28;21(2):371-80. Available from: <https://www.academia.edu/download/66842340/pdf.pdf>
52. Xu Y, Rollo J, Jones DS, Esteban Y, Tong H, Mu Q. Towards sustainable heritage tourism: A space syntax-based Model. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2017 Dec 10;7(3):35-47. <https://dori.net/dor/20.1001.1.23224991.1396.7.3.6.5>
40. Liu T, Butler RJ, Zhang C. Evaluation of public perceptions of authenticity of urban heritage under the conservation paradigm of Historic Urban Landscape—a case study of the Five Avenues Historic District in Tianjin, China. *Journal of Architectural Conservation*. 2019 Sep 2;25(3):228-51. <https://doi.org/10.1080/13556207.2019.1638605>
41. Mottaghi M, Norouzborazjani V, Dehbashisharif M. The Role of Adaptive Reuse in Network of in-between Spaces and Intracity Dynamism; Case Study: Tehran Historic Houses. *Naqshejahan-Basic studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2021 Jun 10;11(2):27-48. <https://dori.net/dor/20.1001.1.23224991.1400.11.2.2.7>
42. Bandarin F, Van Oers R. The historic urban landscape: managing heritage in an urban century. John Wiley & Sons; 2012 Mar 19. Available from: <https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=g3ceRmPa4Q4C&oi=fnd&pg=PR7&dq=romanticism+historic+context+conservation+urban+&ots=SGCTigwy0x&sig=sFFF-dMWT80dWY-cfjMqN9E5WFQ#v=onepage&q=romanticism%20historic%20context%20conservation%20urban&f=false>
43. Nasser N. Planning for urban heritage places: reconciling conservation, tourism, and sustainable development. *Journal of planning literature*. 2003 May;17(4):467-79. <https://doi.org/10.1177/0885412203017004001>
44. Jones O. Naturally not! Childhood, the urban and romanticism. *Human Ecology Review*. 2002 Dec 1:17-30. Available from: <https://www.jstor.org/stable/24706879>
45. Kinahan KL, Mawhorter S. Tensions between Demolition and Preservation in

- XPWReTmNA5yHo#v=onepage&q=urban%20renaissance&f=false
59. Porter L. Whose urban renaissance?. In *Whose Urban Renaissance?* 2009 Jan 13 (pp. 241-252). Routledge. Available from: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203884539-33/whose-urban-renaissance-libby-porter>
60. Punter J. Urban design and the English urban renaissance 1999–2009: A review and preliminary evaluation. *Journal of Urban Design*. 2011 Feb 1;16(1):1-41. <https://doi.org/10.1080/13574809.2011.521007>
61. Lees L. Gentrification and social mixing: towards an inclusive urban renaissance?. *Urban studies*. 2008 Nov;45(12):2449-70. <https://doi.org/10.1177/0042098008097099>
62. Tarn JN. Urban regeneration: the conservation dimension. *The Town Planning Review*. 1985 Apr 1;245-68. Available from: <https://www.jstor.org/stable/40112198>
63. Alverti E, Fouseki K. Urban 'regeneration' in historic places: The case of King's Cross Central, London. In *Heritage and Sustainable Urban Transformations* 2019 Jul 25 (pp. 111-128). Routledge. Available from: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429462894-7/urban-regeneration-historic-places-evangelia-alverti-kalliopi-fouseki>
64. Zhang J, Cenci J, Becue V, Koutra S. The overview of the conservation and renewal of the industrial Belgian heritage as a vector for cultural regeneration. *Information*. 2021 Jan 11;12(1):27. <https://doi.org/10.3390/info12010027>
65. Ewing R, Handy S. Measuring the unmeasurable: Urban design qualities related to walkability. *Journal of Urban Design*. 2009 Feb 1;14(1):65-84. <https://doi.org/10.1080/13574800802451155>
- analysis method to improve tourists' spatial cognition in Chinese historic districts. *Buildings*. 2020 Feb 14;10(2):29. <https://doi.org/10.3390/buildings10020029>
53. Guzman P. Assessing the sustainable development of the historic urban landscape through local indicators. Lessons from a Mexican World Heritage City. *Journal of Cultural Heritage*. 2020 Nov 1;46:320-7. <https://doi.org/10.1016/j.culher.2020.06.017>
54. Taherkhani R, Hashempour N, Lotfi M. Sustainable-resilient urban revitalization framework: Residential buildings renovation in a historic district. *Journal of Cleaner Production*. 2021 Mar 1;286:124952. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.124952>
55. Zhang Y, Kang S, Koo JH. What Is the Critical Factor and Relationship of Urban Regeneration in a Historic District?: A Case of the Nanluoguxiang Area in Beijing, China. *Sustainability*. 2019 Nov 29;11(23):6772. <https://doi.org/10.3390/su11236772>
56. Imam S, ElKerdany D, Hamza N, Elsadaty A, ElSerafi T, Abdallah M. Temporary uses and regeneration of historic contexts, the case of Attaba market, Cairo. *Journal of Engineering and Applied Science*. 2020. Available from: <https://jeasonline.org/paper/1123/preview>
57. Abastante F, Lami IM, Mecca B. How to revitalise a historic district: A stakeholders-oriented assessment framework of adaptive reuse. *Values and Functions for Future Cities*. 2020;3-20. https://doi.org/10.1007/978-3-030-23786-8_1
58. The Urban Task Force. Towards an urban renaissance. Routledge; 2003 Sep 2. Available from: https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=ne6OAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=urban+renaissance&ots=OchQmMVE2H&sig=m1BfD_rKZ65KGZ

73. Fallahtafti R, Mahdavinejad M. Window geometry impact on a room's wind comfort. *Engineering, Construction and Architectural Management*. 2021 Mar 24;28(9):2381-2410. <https://doi.org/10.1108/ECAM-01-2020-0075>
74. Goharian A, Mahdavinejad M, Bemanian M, Daneshjoo K. Designerly optimization of devices (as reflectors) to improve daylight and scrutiny of the light-well's configuration. *Building Simulation*. 2021 Oct 9 (pp. 1-24). Tsinghua University Press. <https://doi.org/10.1007/s12273-021-0839-y>
75. Hadianpour M, Mahdavinejad M, Bemanian M, Haghshenas M, Kordjamshidi M. Effects of windward and leeward wind directions on outdoor thermal and wind sensation in Tehran. *Building and Environment*. 2019 Mar 1;150:164-180. <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2018.12.053>
76. Latifi M, Mahdavinejad M, Diba D. The Home Architecture Data Mining from a Spatial Structure Perspective (Case Study: Jangjouyan House). *International Journal of Applied Arts Studies (IJAPAS)*. 2020 Aug 16;5(1):57-76. Available from: <http://www.ijapas.com/index.php/ijapas/article/view/279>
77. Latifi M, Mahdavinejad M. Contemporization of Isfahan Indigenous Housing Model based on Analysis of non-Morphic Relationships of Plan, Case Study: Jangjouian House. *Journal of Iranian Architecture Studies*. 2022 Sep 13. https://jias.kashanu.ac.ir/article_112789.html?lang=en
78. Pourjafar M, Dehghani F. Role of Cultural Landscapes Regeneration in the Enhancement of the Quality of Citizen Life (Case Study: Zandieh Complex of Shiraz). *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2011 Oct 10;1(1):81-94. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1390.1.1.6.9>
66. Ewing R, Clemente O, Neckerman KM, Purciel-Hill M, Quinn JW, Rundle A. Measuring urban design: Metrics for livable places. Washington, DC: Island Press; 2013 Jul 20. Available from: <https://link.springer.com/book/10.5822/978-1-61091-209-9>
67. Yazdani M, Ansari M, Pourjafar M. Urban living-lab as a way for cultural transition to green contemporization: An approach to sustainability; Case study: Jamaran neighborhood. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2022 Mar 10;12(1):20-40. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1401.12.1.1.1>
68. Aghaeimehr M, Gharehbaglou M. Identity-Based Contemporization; Case Study: Iran Contemporary Urban Districts in Pahlavi Era. *Naqshejahan - Basic Studies and New Technologies of Architecture and Planning*. 2020 May 10;10(1):11-18. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23224991.1399.10.1.5.1>
69. Tahbaz M. Traces of sacrosanctity in Islamic Persian architecture. *Soffeh*. 14(3-4):103-124. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.1683870.1383.14.4.3.8>
70. Tahbaz M. The sacred form. *Soffeh*. 14(1-2):95-125. [Persian] <https://dorl.net/dor/20.1001.1.1683870.1383.14.2.5.6>
71. Goharian A, Daneshjoo K, Mahdavinejad M, Yeganeh M. Voronoi geometry for building facade to manage direct sunbeams. *Journal of Sustainable Architecture and Civil Engineering*. 2022 Oct 26;31(2):109-24. <https://doi.org/10.5755/j01.sace.31.2.30800>
72. Esmailian Toussi H, Etesam I, Mahdavinejad M. The Application of Evolutionary Algorithms and Shape Grammar in the Design Process Based upon Traditional Structures. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar*, 2021 May;18(95):19-36. <https://doi.org/10.22034/BAGH.2019.161797.3914>

- 31;43(1):8316-34.
<https://doi.org/10.1080/01430750.2022.2092774>
86. Moayedfar S, Azizi S. Empowerment of Informal Settlements with urban renaissance Approach (Case Study: poshte shahr quarter, Bandar Abbas city). *Geography and Urban Space Development*. 2022 Mar 8. Available from: https://jgusd.um.ac.ir/article_41935.htm?lang=en
87. Glaeser EL. Urban resilience. *Urban studies*. 2022 Jan;59(1):3-5. <https://doi.org/10.1177/00420980211052230>
88. Allam Z, Chabaud D, Gall C, Pralong F, Moreno C. Exploring the relationship of time keeping and urban morphology within the economic renaissance and the postmodern era. In *Resilient and Sustainable Cities* 2023 Jan 1 (pp. 77-91). Elsevier. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780323917186000062>
89. Manika S, Karalidis K, Gospodini A. Spatial Analysis of Economic Activities as a Tool for Effective Urban Policies. *Smart Cities*. 2022 Mar 4;5(1):276-93. <https://doi.org/10.3390/smartcities5010017>
90. Mega V. Urban Ecology and Humanism: Pathways to Renaissance. In *Human Sustainable Cities: Towards the SDGs and Green, Just, Smart and Inclusive Transitions* 2022 Aug 27 (pp. 41-71). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-04840-1_2
79. Rahbar M, Mahdavinejad M, Markazi A.H.D., Bemanian M. Architectural layout design through deep learning and agent-based modeling: A hybrid approach. *Journal of Building Engineering*. 2022 April 15; 47, 103822. <https://doi.org/10.1016/j.jobte.2021.103822>
80. Saadatjoo P, Mahdavinejad M, Zhang G, Vali K. Influence of permeability ratio on wind-driven ventilation and cooling load of mid-rise buildings. *Sustainable Cities and Society*. 2021 Jul 1;70:102894. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.102894>
81. Shaeri J, Mahdavinejad M. Prediction Indoor Thermal Comfort in Traditional Houses of Shiraz with PMV/PPD model. *International Journal of Ambient Energy*. 2022 Dec 31;43(1):8316-34. <https://doi.org/10.1080/01430750.2022.2092774>
82. Shaeri J, Mahdavinejad M, Zalooli A. Physico-mechanical and Chemical Properties of Coquina Stone Used as Heritage Building Stone in Bushehr, Iran. *Geoheritage*. 2022 Sep;14(3):1-11. <https://doi.org/10.1007/s12371-022-00738-0>
83. Shaeri J, Mahdavinejad M, Pourghasemian MH. A new design to create natural ventilation in buildings: Wind chimney. *Journal of Building Engineering*. 2022 Aug 22:105041. <https://doi.org/10.1016/j.jobte.2022.105041>
84. Shaeri J, Mahdavinejad M, Vakilinejad R, Bazazzadeh H, Monfared M. Effects of sea-breeze natural ventilation on thermal comfort in low-rise buildings with diverse atrium roof shapes in BWh regions. *Case Studies in Thermal Engineering*. 2022 Dec 16:102638. <https://doi.org/10.1016/j.csite.2022.102638>
85. Shaeri J, Mahdavinejad M. Prediction Indoor Thermal Comfort in Traditional Houses of Shiraz with PMV/PPD model. *International Journal of Ambient Energy*. 2022 Dec